Katowice, dnia 21 września 1936.

# GAZETA URZĘDOWA

## WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

## DZIAŁ ADMINISTRACJI SZKOLNEJ

Nr. 9.

Poz.: **TREŚĆ:** str.

## Poz. 159.

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 20 kwietnia 1936 r. Nr. 28, poz. 228).

### ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 kwietnia 1936 r.

**o uznaniu stowarzyszenia „Związek Harcerstwa Polskiego" za stowarzyszenie wyższej użyteczności.**

Na podstawie art. 46 i 47 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 808) zarządza się co następuje:

**§ 1.** Stowarzyszenie „Związek Harcerstwa Polskiego" w Warszawie, wciągnięte do rejestru stowarzyszeń Komisariatu Rządu m. st. Warszawy dnia 16 listopada 1932 r. pod Nr. 1821, zostaje uznane za stowarzyszenie wyższej użyteczności.

**§ 2.** Równocześnie powyższemu stowarzyszeniu nadaje się statut, który będzie ogłoszony w Monitorze Polskim.

**§ 3.** Stowarzyszeniu „Związek Harcerstwa Polskiego" nadaje się przywilej wyłączności działania na obszarze całego Państwa w dziedzinie organizowania i prowadzenia pracy harcerskiej (skautingu), t. j. pracy wychowawczej wśród młodzieży przy pomocy zespołu środków wychowawczych, objętych metodą skautową Baden-Powell'a i w oparciu o prawo i przyrzeczenie harcerskie (skautowe).

**§ 4.** Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami: Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Spraw Wojskowych.

**§ 5.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. *)

Prezes Rady Ministrów:
(—) **Marjan Zyndram-Kościałkowski.**
Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) Wł. Raczkiewicz.

*) t. j. z dniem 20 kwietnia 1936 r.

## 160.

(Przedruk z Monitora Polskiego z dnia 20 kwietnia 1936 r. Nr. 92, poz. 173).

### ZARZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 kwietnia 1936 r.

**o nadaniu statutu stowarzyszeniu „Związek Harcerstwa Polskiego"**

Na podstawie art. 47 ust. 2 i 3 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R P. Nr. 94, poz. 808) i § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 1936 r. o uznaniu stowarzyszenia „Związek Harcerstwa Polskiego" za stowarzyszenie wyższej użyteczności (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 228) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Nadaje się dołączony do zarządzenia niniejszego statut stowarzyszeniu wyższej użyteczności „Związek Harcerstwa Polskiego".

§ 2.

Stowarzyszenie „Związek Harcerstwa Polskiego", zarejestrowane w Komisarjacie Rządu m. st. Warszawy dnia 16 listopada 1932 pod Nr. 1821, wykreśla się z rejestru stowarzyszeń.

§ 3.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów:
**(—) Marjan Zyndram-Kościałkowski,**

**Minister Spraw Wewnętrznych:**
**(—) Wł. Raczkiewicz.**

**Załącznik** do zarządzenia Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 1936 r. (poz. 173).

# STATUT
# ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

## Rozdział I.

## Nazwa, charakter, cel i środki działania.

### § 1.

(1) Stowarzyszenie nosi nazwę: „Związek Harcerstwa Polskiego (Z. H. P.)“.

(2) Związek Harcerstwa Polskiego (Z. H. P.) jest stowarzyszeniem wyższej użyteczności w rozumieniu prawa o stowarzyszeniach.

(3) Terenem działalności Związku jest obszar Państwa Polskiego. Siedzibą władz naczelnych Z. H. P. jest m. st. Warszawa.

### § 2.

Z. H. P., jako stowarzyszenie wyższej użyteczności, zgodnie z art. 48 prawa o stowarzyszeniach, posiada osobowość prawną i może przyjmować zapisy i darowizny oraz nabywać i zbywać majątek ruchomy i nieruchomy bez ograniczeń i bez potrzeby uzyskiwania pozwoleń, przewidzianych w przepisach specjalnych, regulujących sprawy zapisów, darowizn oraz nabywania majątku przez osoby fizyczne i prawne.

### § 3.

Patronem ideowym Związku Harcerstwa Polskiego jest Marszałek Józef Piłsudski.

### § 4.

Z. H. P. ma na celu:

a) wychowanie metodami harcerskiemi dzielnych, prawych i zdolnych do poświęceń ludzi w myśl Przyrzeczenia i Prawa Harcerskiego;

b) przygotowanie młodzieży do świadomej, czynnej i ofiarnej służby dla Państwa Polskiego, opartej na Jego umiłowaniu i żołnierskiej gotowości do Jego obrony, bezinteresowności, karności obywatelskiej i honorze;

c) wprowadzenie zasad ideologii harcerskiej do życia publicznego;

d) pomoc w pracy harcerskiej polskiej młodzieży poza granicami kraju i współdziałanie z międzynarodowym ruchem skautowym.

### § 5.

(1) Wychowanie młodzieży harcerskiej opiera się na zasadach etyki chrześcijańskiej.

(2) Podstawą ideologii harcerskiej jest Przyrzeczenie i Prawo Harcerskie, które brzmią następująco:

Przyrzeczenie Harcerskie:

„Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Bogu i Polsce, nieść chętną pomoc bliźnim i być posłusznym Prawu Harcerskiemu“.

Prawo harcerskie.

| | |
|---|---|
| 1. Harcerz służy Bogu i Polsce i sumiennie spełnia swoje obowiązki. | 1. Harcerka służy Bogu i Polsce i sumiennie spełnia swoje obowiązki. |
| 2. Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy. | 2. Na słowie harcerki polegaj jak na Zawiszy. |
| 3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim. | 3. Harcerka jest pożyteczna i niesie pomoc bliźnim. |
| 4. Harcerz w każdym widzi bliźniego, a za brata uważa każdego innego harcerza. | 4. Harcerka w każdym widzi bliźniego, a za siostrę uważa każdą inną harcerkę. |
| 5. Harcerz postępuje po rycersku. | 5. Harcerka postępuje po rycersku. |
| 6. Harcerz miłuje przyrodę i stara się ją poznać. | 6. Harcerka miłuje przyrodę i stara się ją poznać. |
| 7. Harcerz jest karny i posłuszny rodzicom i wszystkim swoim przełożonym. | 7. Harcerka jest karna i posłuszna rodzicom i wszystkim swoim przełożonym. |
| 8. Harcerz jest zawsze pogodny. | 8. Harcerka jest zawsze pogodna. |
| 9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny | 9. Harcerka jest oszczędna i ofiarna |
| 10. Harcerz jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; nie pali tytoniu i nie pije napojów alkoholowych. | 10. Harcerka jest czysta w myśli, mowie i uczynkach; nie pali tytoniu i nie pije napojów alkoholowych. |

(3) Naczelna Rada Harcerska za zgodą władzy nadzorczej może ustalić inne sformułowanie zasad Prawa i Przyrzeczenia Harcerskiego dla zuchów i starszych harcerzy.

### § 6.

(1) Dla osiągnięcia swych celów Z. H. P.:

a) organizuje członków i uczestników w odpowiednie jednostki organizacyjne (§ 18),

b) prowadzi pracę wychowawczą metodami harcerskiemi przez urządzanie obozów wycieczek, gier i ćwiczeń, zlotów, gawęd i t. p. stosując system zastępowy,

c) prowadzi przysposobienie wojskowe w zakresie ustalonym przez właściwe władze państwowe,

d) szkoli kierowników pracy harcerskiej,

e) zabiega o fundusze, gromadzi pomoce, zakłada odpowiednie placówki i urządzenia, np. biblioteki, wystawy, warsztaty, świetlice, ogniska wychowawcze, domy i szkoły harcerskie, spółdzielnie,

składnice harcerskie, kasy oszczędności i t. p.,

f) prowadzi akcję wydawniczą i propagandową,

g) prowadzi pracę społeczno - wychowawczą w duchu harcerskim wśród społeczeństwa.

(2) Działalność powyższą rozwija Z. H. P. w ramach obowiązujących ustaw i rozporządzeń.

Rozdział II.

**Członkowie i uczestnicy związku.**

§ 7.

(1) Członkowie Z. H. P. dzielą się na:

a) harcmistrzów i harcmistrzynie,
b) działaczów i działaczki,
c) starszych harcerzy i starsze harcerki,
d) członków współdziałających,
e) członków popierających.

(2) Młodzież nieszkolna w wieku do lat 18 oraz młodzież szkolna może należeć w charakterze uczestników.

(3) Uczestnicy dzielą się na harcerzy i zuchów.

§ 8.

(1) Harcmistrzem (harcmistrzynią) może zostać pełnoletni harcerz (harcerka), posiadający (a) przygotowanie do prowadzenia pracy wychowawczej w Związku i odpowiadający (a) warunkom określonym w regulaminie wewnętrznym.

(2) Obowiązki harcmistrzów i harcmistrzyń są następujące:

a) przestrzeganie Prawa Harcerskiego,
b) czynny udział w pracy harcerskiej przede wszystkim na stanowiskach wychowawczych,
c) krzewienie ideologii harcerskiej i popieranie celów Związku,
d) opłacanie składki ustalonej przez Naczelną Radę.

(3) Uprawnienia harcmistrzów i harcmistrzyń są następujące:

a) bierne i czynne prawo wyborcze do wszystkich władz Związku,
b) prawo do sprawowania wszelkich funkcyj w Związku.

(4) Mianuje i zwalnia harcmistrzów Naczelnik Harcerzy, harcmistrzynie — Naczelniczka Harcerek (§ 50).

(5) Stopniem wstępnym do harcmistrza (harcmistrzyni) jest podharcmistrz (podharcmistrzyni). Prawa, obowiązki i sposób mianowania i zwalniania podharcmistrzów i podharcmistrzyń określa regulamin wewnętrzny.

§ 9.

(1) Działaczem (działaczką) może zostać pełnoletni harcerz (harcerka) lub pełnoletni członek współdziałający, posiadający przygotowanie do prowadzenia pracy w Związku w zasadzie na stanowisku innym niż ściśle wychowawczym, i odpowiadający warunkom, określonym w regulaminie wewnętrznym.

(2) Obowiązki działaczy i działaczek są następujące:

a) czynny udział w pracy harcerskiej,
b) krzewienie ideologii harcerskiej i popieranie celów Związku,
c) opłacanie składki ustalonej przez Naczelną Radę.

(3) Uprawnienia działaczy i działaczek są następujące:

a) bierne prawo wyborcze do wszystkich władz Związku, czynne do władz okręgu,
b) krzewienie ideologii harcerskiej i popie-w Związku z wyjątkiem Komendanta (Komendantki) Chorągwi, Szefa Głównej Kwatery oraz Naczelnika Harcerzy i Naczelniczki Harcerek.

(4) Mianuje i zwalnia działaczy z pośród członków współdziałających Przewodniczący Z. H. P. (§ 50), z pośród harcerzy — Naczelnik Harcerzy, z pośród harcerek — Naczelniczka Harcerek.

§ 10.

(1) Starszym harcerzem (starszą harcerką) zostaje wychowanek drużyny, po ukończeniu 18 lat życia lub szkoły średniej. Ponadto starszym harcerzem (starszą harcerką) może zostać każda osoba, mająca ukończonych 18 lat i odpowiadająca warunkom określonym w regulaminie wewnętrznym.

(2) Obowiązki starszych harcerzy i harcerek są następujące:

a) przestrzeganie Prawa Harcerskiego,
b) udział w życiu i pracach jednostek starszoharcerskich,
c) krzewienie ideologii harcerskiej,
d) opłacanie składki ustalonej przez Naczelną Radę.

(3) Pełnoletni starsi harcerze i starsze harcerki mają bierne prawo wyborcze do władz okręgu.

(4) Przyjmują i zwalniają starszych harcerzy i starsze harcerki kierownicy kręgów starszoharcerskich.

§ 11.

(1) Członkiem współdziałającym może zostać każda osoba mająca ukończonych lat 18 i współdziałająca w pracy Związku. Członkowie współdziałający łączą się w koła przyjaciół harcerstwa.

(2) Obowiązki członków współdziałających są następujace:

a) czynne popieranie celów Związku,
b) opłacanie składki ustalonej przez Naczelną Radę.

(3) Pełnoletni członkowie współdziałający mają bierne prawo wyborcze do władz okręgu.

(4) Przyjmują i zwalniają członków współdziałających zarządy okregów (§ 39) lub zarządy kół przyjaciół (§ 26).

§ 12.

(1) Członkiem popierającym może zostać każda osoba prawna lub fizyczna, która zobowiąże się do stałego wpłacania zadeklarowanej przez siebie składki i zostanie przyjęta przez Naczelnictwo lub upoważnione do tego organa.

(2) Członkowie popierający nie mają ani biernego, ani czynnego prawa wyborczego.

§ 13.

1) Władze, upoważnione do przyjmowania członków, mogą usuwać z Z. H. P. członków, którzy:

a) popełnili czyn niehonorowy lub działają na szkodę Związku,

b) nie stosują się do statutu i regulaminów, lub zalegają ze składką dłużej niż rok.

(2) W wypadku usunięcia członka na podstawie ust. (1) pkt. a) usuwanemu przysługuje prawo odwołania się do właściwego sądu harcerskiego, zgodnie z Regulaminem Sądów Harcerskich, a w razie usunięcia na podstawie ust. (1) pkt. b) — do hierarchicznie wyższej władzy harcerskiej.

§ 14.

(1) Uczestnicy do lat 11 noszą nazwę zuchów i są organizowani w gromady zuchowe.

(2) Uczestnicy powyżej lat 11 noszą nazwę harcerzy i są organizowani w drużyny harcerskie.

(3) Uczestników wychowuje się w drużynach i gromadach w myśl zasad Przyrzeczenia i Prawa Harcerskiego.

(4) Uczestników przyjmuje do drużyn i gromad drużynowy za zezwoleniem rodziców lub opiekunów oraz, jeżeli chodzi o młodzież szkolną — władz szkolnych. Uczestnicy mają prawo korzystania z urządzeń Z. H. P., nie mają jednak ani czynnego, ani biernego prawa wyborczego. Młodzież szkolna należy do gromad i drużyn zorganizowanych w obrębie szkół znajdujących się pod dozorem władz szkolnych, które w tym celu wyznaczają opiekunów tych gromad i drużyn.

(5) Zwolnienie lub usunięcie uczestnika z gromady lub drużyny odbywa się zgodnie z przepisami regulaminu wewnętrznego.

§ 15.

Członkom i uczestnikom narodowości niepolskiej osobny regulamin może zapewnić szczególne warunki należenia do Z. H. P.

## Rozdział III.

## Ustrój Związku.

§ 16.

Z. H. P. składa się z organizacyj: harcerzy, harcerek, przyjaciół harcerstwa.

§ 17.

(1) Organizacja harcerzy obejmuje: harcerzy i zuchów, starszych harcerzy, harcmistrzów oraz działaczy i członków współdziałających, powołanych do pełnienia funkcyj w organizacji harcerzy.

(2) Przepis ust. (1) stosuje się odpowiedno do organizacji harcerek.

§ 18.

Organizacja harcerzy (harcerek) dzieli się na chorągwie, a chorągwie — na chufce. Hufce składają się z gromad zuchowych, drużyn harcerskich i kręgów starszoharcerskich.

§ 19.

(1) Drużyna składa się zasadniczo z 4 zastępów po 6 — 10 członków. Drużyną (gromadą, kręgiem) kieruje drużynowy względnie drużynowa, mianowani przez komendanta wzlędnie komendantkę chorągwi. W drużynach szkolnych kandydatura drużynowego (drużynowej) musi być uprzednio uzgodniona z kierownictwem szkoły.

(2) Kręgi starszoharcerskie mogą przedstawiać kandydatów na swych drużynowych.

(3) Regulamin wewnętrzny może uregulować odmiennie nazwę kierowników gromad i kręgów.

§ 20.

(1) Gromady, drużyny i kręgi, istniejące na terenie obwodu (§ 35), tworzą hufiec harcerzy i hufiec harcerek. W razie potrzeby hufce mogą być tworzone na terytorium mniejszym niż obwód.

(2) Pracą hufca harcerzy kieruje hufcowy, hufca harcerek — hufcowa.

(3) Hufcowego mianuje Naczelnik Harcerzy z pośród harcmistrzów lub pełnoletnich podharcmistrzów, ewentualnie z pośród działaczów. Przepis ten stosuje się odpowiednio do mianowania hufcowej.

§ 21.

Hufce harcerzy, istniejące na terenie okręgu (§ 38), tworzą chorągiew harcerzy, a hufce harcerek — chorągiew harcerek. Pracą chorągwi kieruje komendant (komendantka) chorągwi przy pomocy komendy chorągwi. Komendanta mianuje Naczelnik Harcerzy z pośród harcmistrzów, a komendantkę — Naczelniczka z pośród harcmistrzyń, po zasięgnięciu opinji zarządu okręgu. Sposób powołania kandydatów na komendanta (komendantkę) chorągwi określa regulamin wewnętrzny.

§ 22.

(1) Na czele organizacji harcerzy stoi Naczelnik Harcerzy, na czele organizacji harcerek — Naczelniczka harcerek.

(2) Organem pracy Naczelnika jest Główna Kwatera Harcerzy z Szefem Głównej Kwatery na czele, organem pracy Naczelniczki Harcerek — Główna Kwatera Harcerek.

§ 23.

Organizacja przyjaciół harcerstwa obejmuje działaczy (działaczki), niepełniących służby w organizacji harcerzy lub organizacji harcerek, członków współdziałających i członków popierających.

§ 24.

(1) Organizacja przyjaciół harcerstwa dzieli się na koła przyjaciół harcerstwa.

(2) Koła przyjaciół harcerstwa bądź współdziałają z jednostkami organizacyjnemi harcerzy, bądź samodzielnie realizują cele wymienione w § 4 pkt. c).

§ 25.

(1) Koła przyjaciół harcerstwa mogą powstawać w każdej miejscowości bądź też obejmować kilka sąsiednich osiedli. Również w jednej miejscowości, za zgodą zarządu okręgu, może być więcej kół.

(2) Zarządy kół, obejmujących swoją działalnością większą ilość jednostek harcerskich, mogą powoływać do życia grona przyjaciół poszczególnych jednostek organizacyjnych.

(3) Koło musi się składać conajmniej z 20 członków z pośród działaczy lub członków współdziałających. Zarząd okręgu ma prawo obniżyć w wyjątkowych wypadkach minimum liczby członków koła do 10.

§ 26.

Władzami koła przyjaciół harcerstwa są:

a) walne zebranie koła,

b) zarząd koła,

c) komisja rewizyjna.

§ 27.

(1) Walne zebrania członków koła mogą być zwyczajne i nadzwyczajne.

(2) Zwyczajne walne zebrane koła musi być zwoływane przynajmniej raz na rok, w miesiącu styczniu.

(3) Nadzwyczajne walne zebranie jest zwoływane:

a) według uznania zarządu koła,

b) na żądanie komisji rewizyjnej,

c) na żądanie ⅓ członków, koła, niemniej jednak niż 10 członków, a przy liczbie koła powyżej 150 członków na żądanie 50 członków,

d) na żądanie wyższych władz Związku.

(4) Data, godzina, miejsce i porządek dzienny walnego zebrania koła, muszą być podane do wiadomości co najmniej na 8 dni przed terminem w sposób wyznaczony przez jedno z poprzednich walnych zebrań.

(5) Walne zebrania są prawomocne bez względu na liczbę przybyłych członków koła. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów.

§ 28.

Walne zebranie koła:

a) rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie zarządu koła oraz wnioski komisji rewizyjnej, udziela absolutorium zarządowi,

b) dokonywa wyboru zarządu i komisji rewizyjnej,

c) uchwala wnioski do programu prac i budżet na rok następny,

d) załatwia wnioski, przedstawione przez zarząd lub poszczególnych członków,

e) może własną uchwałą rozwiązać koło.

§ 29.

(1) Zarząd koła wybierany jest przez walne zebranie na przeciąg jednego roku i składa się z 4 — 9 członków i 1 — 4 zastępców.

(2) Ponadto w skład zarządu wchodzą z urzędu według zasad ustalonych w regulaminie wewnętrznym opiekunowie i kierownicy jednostek organizacyjnych z którymi współdziała dane koło.

(3) Zarząd wybiera spośród siebie przewodniczącego, wiceprzewodniczącego, sekretarza i skarbnika. Przewodniczący zwołuje posiedzenie zarządu przynajmniej 6 razy do roku. Przewodniczący obowiązany jest zwołać posiedzenie zarządu na żądanie jednego z członków zarządu oraz na żądanie władz wyższych.

§ 30.

(1) Do kompetencji zarządu koła należy kierowanie sprawami koła, a w szczególności:

a) reprezentowanie koła,

b) propaganda harcerstwa i jednanie członków, w związku z tem przyjmowanie i wykreślanie członków koła.

c) realizowanie celów koła (§ 24),

d) gromadzenie funduszów na rzecz jednostek organizacyjnych Związku, zwłaszcza drużyn i gromad miejscowych, w drodze ściągania wpisowego i składek i drogą imprez dochodowych,

e) gospodarowanie w ramach uchwalonego budżetu,

f) składanie zarządowi okręgu sprawozdań z działalności koła,

g) opracowywanie swych preliminarzy budżetowych,

h) zwoływanie zebrań koła i przygotowanie materiałów dla ich obrad i wykonywanie uchwał i instrukcyj walnego zebrania oraz zarządzeń władz wyższych.

(2) Zarząd koła może być zawieszony w czynnościach przez władze wyższe; wszelkie czynności przejmuje wówczas osoba wyznaczona przez zarząd okręgu.

§ 31.

Komisja rewizyjna składa się z 3 członków i 1 — 2 zastępców, wybieranych przez walne zebranie na jeden rok; sprawuje ona kontrolę nad gospodarką finansową koła.

§ 32.

Prace kół przyjaciół harcerstwa na terenie obwodu koordynuje obwodowy kierownik kół przyjaciół, wybierany co roku przez przewodniczących wszystkich kół w obwodzie i zatwierdzony przez zarząd okręgu.

§ 33.

Pracą kół przyjaciół na terenie okręgu kieruje z ramienia zarządu okręgu okręgowy kierownik kół przyjaciół, powołany przez zarząd okręgu ze swego grona.

Rozdział IV.

**Podział terytorjalny.**

§ 34.

Terytorialnie Z. H. P. dzieli się na okręgi, a okręgi na obwody, które obejmują wszystkie jednostki organizacyjne na danym terenie.

§ 35.

Obwody zasadniczo pokrywają się z powiatami administracyjnymi. Tworzy i znosi obwody Naczelnictwo na wniosek zarządu okręgu.

§ 36.

(1) Na czele obwodu stoi zarząd obwodu, w skład którego wchodzą: obwodowy kierownik kół przyjaciół, hufcowy i hufcowa oraz osoby przez nich zaproszone. Jeżeli na terenie obwodu istnieje kilka hufców, do zarządu obwodu wchodzi hufcowy (hufcowa) wyznaczony przez komendanta (komendantkę) chorągwi w porozumieniu z zarządem okręgu. Zarządowi obwodu służy prawo kooptacji. Ponadto w skład zarządu wchodzi delegat inspektora szkolnego.

(2) Zarząd wybiera z pośród siebie przewodniczącego, sekretarza i skarbnika.

§ 37.

Do kompetencji zarządu obwodu należy:

a) reprezentowanie harcerstwa wobec władz i społeczeństwa,
b) koordynowanie wystąpień harcerstwa nazewnątrz,
c) zbieranie funduszów na potrzeby pracy harcerskiej.

§ 38.

Granice okręgu winny być w miarę możności zgodne z granicami województw. Okręgi tworzy i znosi Naczelnictwo Z. H. P.

§ 39.

Władze okręgu stanowią:

a) zjazd okręgu.
b) zarząd okręgu (Z. O.),
c) komisja rewizyjna,
d) sąd harcerski.

§ 40.

(1) W zjeździe okręgu biorą udział:

a) hufcowi i hufcowe,
b) harcmistrze i harcmistrzynie, działacze i działaczki, pełnoletni podharcmistrze i pełnoletnie podharcmistrzynie, o ile wywiązali się z obowiązków organizacyjnych,
c) kierownicy lub zastępcy kierowników zarejestrowanych w Głównej Kwaterze kręgów starszoharcerskich,
d) przewodniczący lub zastępcy przewodniczących kół przyjaciół harcerstwa zarejestrowanych w zarządzie okręgu,
e) członkowie zarządu okręgu, komisji rewizyjnej, sądu harcerskiego, komendant i komendantka chorągwi, przewodniczący zarządów obwodów oraz obwodowi kierownicy kół przyjaciół harcerstwa.

(2) Jeżeli ilość uprawnionych do udziału w zjeździe okręgu z grup: a), b), c), d), przekroczy 300 osób, beda oni brać udział w zjeździe przez swych delegatów. Ilość delegatów z grup: a), b), c) nie może przekroczyć 60 osób z każdej, a z grupy d) — osób 100. Sposób wybierania tych delegatów określa regulamin wewnętrzny.

(3) Zasady kwalifikacji harcmistrzów i harcmistrzyń, podharcmistrzów i podharcmistrzyń, działaczów i działaczek (ust. (1) lit. b)) oraz rejestracji kręgów i kół (ust. (1) lit. c) i d)) określa regulamin Walnego Zjazdu Z. H. P.

§ 41.

(1) Zjazd okręgu:

a) decyduje ostatecznie w sprawach okręgu, niezastrzeżonych władzom naczelnym,
b) wybiera zarząd okręgu, komisję rewizyjną i sąd harcerski,
c) przyjmuje sprawozdanie zarządu okręgu, komendantów chorągwi i komisji rewizyjnej,
d) udziela absolutorjum zarządowi okręgu,
e) zatwierdza budżet,
f) uchwala wnioski w sprawie likwidacji okręgu.

(2) Zjazd okręgu jest prawomocny bez względu na ilość obecnych. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów.

§ 42.

Zwyczajny zjazd okręgu odbywa się co roku w pierwszym kwartale. Zwołuje go Zarząd okręgu, zawiadamiając komendy chorągwi, zarządy kół przyjaciół i obwodów oraz komisję rewizyjną i sąd harcerski przynajmniej na miesiąc przed terminem z podaniem porządku obrad.

§ 43.

Nadzwyczajny zjazd zwołuje zarząd okręgu z własnej inicjatywy, na żądanie komisji rewizyjnej lub na polecenie Naczelnictwa Z. H. P. Nadzwyczajny zjazd winien być ogłoszony w ciągu najdalej miesiąca od wpłynięcia żądania lub polecenia z zachowaniem warunków § 42.

§ 44.

(1) Zarząd okręgu składa się z 9 — 18 osób wybranych na trzy lata przez zjazd okręgu z pośród pełnoletnich członków Związku. Co roku ustępuje trzecia część członków według starszeństwa wyboru; w pierwszych dwóch latach przez losowanie. Ponadto w skład zarządu wchodzą: komendant i komendantka chorągwi oraz po jednym przedstawicielu terytorialnie właściwych kuratorów okręgów szkolnych.

(2) W razie ustąpienia któregoś z członków zarządu podczas kadencji, zarząd uzupełnia się przez kooptację. Przybrany członek pełni funkcję do upływu kadencji tej osoby, na której miejsce został kooptowany.

(3) Zarządowi służy prawo kooptacji ponad liczbę członków zarządu. Ilość członków kooptowanych nie może przekraczać ⅓ ilości członków z wyboru. Mandaty tych członków ważne są do najbliższego zwyczajnego zjazdu okręgu.

§ 45.

Zarząd okręgu wyłania ze swego grona prezydium w składzie: przewodniczącego, jednego lub dwóch wiceprzewodniczących, sekretarza, skarbnika oraz okręgowego kierownika kół przyjaciół harcerstwa. Nadto w skład prezydium wchodzą: komendant i komendantka chorągwi. Przewodniczący zwołuje zebranie prezydium przynajmniej raz na miesiąc, a plenarne zebranie przynajmniej trzy razy do roku, ponadto na żądanie 1/3 członków lub na polecenie Naczelnictwa.

§ 46.

(1) Do zarządu okręgu należy:

a) pomoc moralna i materialna dla jednostek organizacyjnych i propaganda harcerstwa,
b) reprezentacja oraz koordynowanie wystąpień harcerskich na terenie okręgu,
c) kontrola działalności zarządów obwodów,
d) organizowanie kół przyjaciół i nadawanie kierunku ich działalności oraz rozwiązywanie tych kół,
e) wybór kapelana okręgu,
f) kontrola gospodarki finansowej wszystkich jednostek harcerskich na terenie okręgu z wyjątkiem jednostek centralnych.

(2) Zarząd okręgu może kontrolę gospodarki finansowej (ust. (1) lit. f) poszczególnych jednostek powierzać zarządom obwodów lub kół przyjaciół.

(3) Korespondencję zarządu okręgu podpisuje przewodniczący lub wiceprzewodniczący oraz sekretarz, czeki — skarbnik lub inny upoważniony członek zarządu.

§ 47.

Zarządowi przysługuje w stosunku do komendanta i komendantki chorągwi prawo czynienia uwag. Kwestje sporne między zarządem okręgu i komendantem (komendantką) chorągwi rozstrzyga Naczelnictwo lub z jego upoważnienia Naczelnik (Naczelniczka) z tem, że przez czas sporu obowiązuje decyzja zarządu okręgu.

§ 48.

Komisja rewizyjna okręgu składa się z 5 członków i 2 zastępców wybieranych przez zjazd okręgu na jeden rok; sprawuje kontrolę gospodarki finansowej zarządu okręgu.

§ 49.

Sąd harcerski okręgu składa się z 5 członków i 2 zastępców, wybieranych przez zjazd okręgu na jeden rok. Ustrój i tryb postępowania określa regulamin Sądów Harcerskich.

## Rozdział V.

## Władze naczelne.

§ 50.

Władzami Naczelnemi Z. H. P. są:

a) Walny zjazd,
b) Naczelna Rada Harcerska (N. R. H.),
c) Przewodniczący Z. H. P.,
d) Naczelnictwo,
e) Naczelnik Harcerzy i Naczelniczka Harcerek,
f) Komisja Rewizyjna Związku,
g) Naczelny Sąd Harcerski.

§ 51.

(1) W Walnym Zjeździe biorą udział:

a) harcmistrze i harcmistrzynie, o ile wywiązali się z obowiązków organizacyjnych,
b) hufcowi i hufcowe,
c) kierownicy kręgów starszoharcerskich, zarejestrowanych w Głównej Kwaterze, liczących przynajmniej 15 osób, o ile są harcmistrzami (harcmistrzyniami), działaczami (działaczkami) lub pełnoletnimi podharcmistrzami (podharcmistrzyniami),
d) przewodniczący kół przyjaciół w zarządzie okręgu zarejestrowanych, liczących przynajmniej 20 osób, o ile są harcmistrzami (harcmistrzyniami) lub działaczami (działaczkami),
e) członkowie Naczelnej Rady Harcerskiej, Naczelnictwa, Komisji Rewizyjnej Związku, Naczelnego Sądu Harcerskiego, członkowie czynni głównych kwater (§ 22), przewodniczący zarządów okręgów lub ich zastępcy oraz okręgowi kierownicy kół przyjaciół harcerstwa, o ile są działaczami (działaczkami) lub harcmistrzami (harcmistrzyniami).

(2) Zasady rejestracji kręgów starszoharcerskich w Głównych Kwaterach (ust. (1) lit. c)) i kół przyjaciół w zarządach okręgów (ust. (1) lit. d)) oraz kwalifikacji harcmistrzów (ust. (1) lit. a)) zawarte są w regulaminie Walnego Zjazdu.

(3) Ilość uprawnionych do udziału w Zjeździe w grupach a) do d) nie może wynosić więcej, niż 100 osób z każdej. W razie przekroczenia tej liczby w którejkolwiek grupie udział w Zjeździe brać będą delegaci tej grupy w liczbie nie mniejszej, niż 75, a nie większej, niż 100. Sposób wybierania tych delegatów określa regulamin Walnego Zjazdu.

(4) Ilość osób wymienionych w ust. (1) pkt. e) uprawnionych do uczestnictwa w Walnym

Zjeździe nie może przekroczyć 125; w razie przekroczenia tej liczby ulega odpowiedniemu ograniczeniu w zjeździe liczba członków czynnych Głównych Kwater, według zasad zawartych w regulaminie Walnego Zjazdu.

§ 52.

Walny Zjazd:

a) decyduje ostatecznie w sprawach ideowych Związku,
b) wybiera:
1) członków Naczelnej Rady Harcerskiej, pochodzących z wyboru,
2) Komisję Rewizyjną Związku,
3) Naczelny Sąd Harcerski,
c) przyjmuje sprawozdania Naczelnictwa, Naczelnika, Naczelniczki i Komisji Rewizyjnej Związku,
d) udziela Naczelnictwu absolutorium,
e) decyduje o zmianie statutu i likwidacji Z. H. P.

§ 53.

Zwyczajny Walny Zjazd odbywa się co trzy lata w pierwszej połowie roku kalendarzowego. Zwołuje go Naczelnictwo, zawiadamiając zarządy okręgów i ogłaszając w organie Związku przynajmniej na dwa miesiące przed terminem z podaniem porządku obrad.

§ 54.

Nadzwyczajny Walny Zjazd zwołuje Naczelnictwo z własnej inicjatywy, na żądanie Komisji Rewizyjnej Związku, Naczelnej Rady Harcerskiej lub 100 harcmistrzów. Żądanie zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zjazdu winno być przedłożone na piśmie z podaniem proponowanego porządku dziennego. Naczelnictwo ma prawo porządek ten uzupełnić. Nadzwyczajny Walny Zjazd winien być ogłoszony w ciągu najdalej miesiąca od daty wpłynięcia żądania w tej sprawie z zachowaniem warunków z § 53.

§ 55.

Walny Zjazd jest prawomocny bez względu na liczbę obecnych, jednak sprawy przewidziane w § 73 winny być uchwalane kwalifikowaną większością głosów, przy obecności przynajmniej połowy uprawnionych członków Zjazdu.

§ 56.

(1) Naczelna Rada Harcerska składa się:

a) z 24 członków wybieranych na 6 lat przez Walny Zjazd z pośród harcmistrzów, harcmistrzyń, działaczów i działaczek,
b) z delegatów zarządów okręgów (działaczów i działaczek, harcmistrzów i harcmistrzyń) wybieranych przez zarządy okręgowe po jednym z każdego Z. O. na przeciąg jednego roku.
c) z Naczelnego Kapelana, komendantów i komendantek chorągwi,
d) z dwu przedstawicieli Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, pełniących funkcję inspektora i inspektorki do spraw harcerstwa.

(2) Naczelna Rada Harcerska konstytuuje się po każdym Zwyczajnym Walnym Zjeździe pod przewodnictwem przewodniczącego Zjazdu.

(3) Przewodniczący Z. H. P. jest równocześnie przewodniczącym Naczelnej Rady Harcerskiej. Połowa członków Naczelnej Rady z wyboru ustępuje co trzy lata, w terminie Zwyczajnego Walnego Zjazdu, pierwszy raz przez losowanie, a w następnych latach według starszeństwa wyboru. W razie ustąpienia któregoś z członków w czasie trwania kadencji, Naczelna Rada Harcerska uzupełnia się przez kooptację. Przybrany członek pełni funkcję do upływu kadencji tej osoby, na której miejsce został kooptowany.

§ 57.

(1) Naczelna Rada Harcerska:

a) rozstrzyga sprawy ideowe Związku,
b) uchwala regulaminy: Walnego Zjazdu, Naczelnej Rady Harcerskiej, Komisji Rewizyjnej Związku, sądów harcerskich oraz wytyczne regulaminu wewnętrzgo.
c) zatwierdza budżet Naczelnictwa.
d) przyjmuje roczne sprawozdanie Naczelnictwa,
e) wyłania z pośród siebie Naczelnictwo w składzie: Przewodniczącego Z. H. P., dwóch Wiceprzewodniczących, Naczelnika Harcerzy, Naczelniczki Harcerek, Sekretarza Generalnego, Skarbnika, Kierownika Działu Zarządów Okręgów i dwóch członków,
f) wybiera Naczelnego Kapelana,
g) decyduje o sprzedaży nieruchomości,
h) roztrzyga odwołanie zarządów okręgów od decyzji Naczelnictwa,
i) ustala wysokość opłat organizacynjych.

(2) N. R. H. może powołać przewodniczącego Z. H. P. z poza swego grona.

(3) Naczelnikiem Harcerzy może być tylko harcmistrz, Naczelniczką Harcerek — tylko harcmistrzyni. Wybierani są oni z pośród osób, których kandydatury zostały uzgodnione z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych (Dyrektorem Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego).

§ 58.

Zwyczajne zebrania Naczelnej Rady odbywają się przynajmniej raz do roku; zwołuje je przewodniczący Z. H. P. lub wiceprzewodniczący. Zebranie jest prawomocne przy udziale przynajmniej 25 członków N. R. H. Prezydjum stanowi Naczelnictwo. Nadzwyczajne zebranie N. R.

H. zwołuje Naczelnictwo z własnej inicjatywy lub na żądanie 1/3 członków Rady.

**Naczelnictwo.**

§ 59.

Naczelnictwo składa się z 11 osób wybranych przez Naczelną Radę zgodnie z § 57 ust. (1) pkt. e) i f) niniejszego statutu oraz dwóch przedstawicieli Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (§ 56 ust. (1) lit. d)).

§ 60.

Naczelnictwo:

a) kieruje pracą Zwiazku,

b) czuwa nad przestrzeganiem statutu, uchwał walnych zjazdów i regulaminów, przyczem ma prawo zawieszania i uchylania decyzyj podległych władz organizacyjnych, niezgodnych ze statutem, uchwałami walnych zjazdów i regulaminami.

c) wydaje w sprawach dotyczących całości Z. H. P. regulaminy, przepisy i zarządzenia z zastrzeżeniem praw N. R. H. według § 57,

d) przygotowuje na N. R. H. budżet,

e) sporządza roczne sprawozdania z działalności Związku dla N. R. H. oraz sprawozdania za okresy trzyletnie dla Walnego Zjazdu,

f) dozoruje gospodarkę finansową Związku,

g) decyduje o kupnie i obciążeniu nieruchomości, przyjmuje legaty i darowizny, administruje majątkiem Z. H. P., zaciąga zobowiązania,

h) tworzy i znosi okręgi i obwody (§ 35) Z. H. P. i czuwa nad ich działalnością,

i) na wniosek Naczelnika Harcerzy mianuje Szefa Głównej Kwatery,

j) używa pieczęci głównej Związku (§ 72).

§ 61.

(1) Zebrania Naczelnictwa odbywają się przynajmniej raz na miesiąc. Zwołuje je Przewodniczący Z. H. P. lub Wiceprzewodniczący.

(2) Zebranie jest prawomocne przy udziale 5 członków, o ile w tej liczbie jest Przewodniczący lub Wiceprzewodniczący. Naczelnik harcerzy w razie niemożności przybycia na zebranie może delegować w swojem zastępstwie Szefa Głównej Kwatery.

§ 62.

Przewodniczący Z. H. P.:

a) kieruje pracami Z. H. P., w szczególności N. R. H. i Naczelnictwa,

b) jest przełożonym Naczelnika Harcerzy i Naczelniczki Harcerek,

c) reprezentuje Z. H. P. nazewnątrz,

d) decyduje w sprawach niezastrzeżonych dla innych władz.

§ 63.

(1) Naczelnik Harcerzy kieruje pracą organizacji harcerzy. Naczelniczka Harcerek — pracą organizacji harcerek.

(2) Naczelnik i Naczelniczka są odpowiedzialni przed Naczelnictwem i Przewodniczącym Z. H. P.

§ 64.

(1) Umowy, zobowiązania, weksle i inne akty prawne imieniem Z. H. P. prócz czeków podpisuje dwóch członków Naczelnictwa, upoważnionych do tego jego uchwałą. Czeki podpisuje Skarbnik Naczelnictwa względnie inny upoważniony członek Naczelnictwa.

(2) Korespondencję zewnętrzną Naczelnictwa podpisuje Przewodniczacy lub Wiceprzewodniczący i Sekretarz Generalny lub Dyrektor Biura. Korespondencję zewnętrzną w sprawach duszpasterskich podpisuje prócz tego Naczelny Kapelan Z. H. P.

(3) Korespondencję zewnętrzną Głównej Kwatery Harcerzy podpisuje Naczelnik Harcerzy lub z jego upoważnienia Szef Głównej Kwatery, a Głównej Kwatery Harcerek — podpisuje Naczelniczka. Sposób podpisywania korespondencji wewnętrznej określa regulamin wewnętrzny.

§ 65.

(1) Regulaminy obowiązujące całość Z. H. P. wchodzą w życie na podstawie ogłoszenia w organie Zwiazku z podpisem Przewodniczacego lub Wiceprzewodniczącego i Sekretarza Generalnego.

(2) Regulaminy i zarządzenia w sprawach organizacji Harcerzy podpisuje Naczelnik Harcerzy, w sprawach organizacji Harcerek — Naczelnika, inne zarządzenia — osoby uprawnione do odpowiedniej decyzji.

§ 66.

(1) Komisja Rewizyjna Związku składa się z 5 osób i 2 zastępców, wybieranych przez Walny Zjazd na 3 lata, w miarę możności z pośród harcmistrzów, harcmistrzyń, działaczy i działaczek.

(2) Komisja Rewizyjna sprawuje kontrolę nad gospodarką finansową Związku, która winna być przeprowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami i przyjętymi zwyczajami, sprawdza przynajmniej raz do roku książki kasowe Naczelnictwa i Głównych Kwater i składa na Walnym Zjeździe sprawozdanie wraz z wnioskiem co do absolutorium dla Naczelnictwa oraz co roku na N. R. H.

§ 67.

(1) Naczelny Sąd Harcerski jest najwyższą władzą sądową Z. H. P. i składa się z 7 członków i 2 zastępców, wybieranych na 3 lata przez Walny Zjazd z pośród harcmistrzów, harcmistrzyń, działaczów i działaczek. Ustrój Naczelnego Sądu Harcerskiego, jego kompetencje i tryb postępowania określa Regulamin Sądów Harcerskich.

(2) Wszystkie Sądy Harcerskie są niezależne w wyrokowaniu.

Rozdział VI.

**Fundusze i gospodarka.**

§ 68.

Rokiem administracyjnym Z. H. P. jest rok kalendarzowy.

§ 69.

Fundusze Z. H. P. powstają:

a) z opłat organizacyjnych,

b) z przedsiębiorstw i wydawnictw,

c) z dochodów z majątków Związku,

d) z zasiłków społecznych i rządowych,

e) z ofiar, darowizn, zapisów i t. p.

§ 70.

Sposób prowadzenia gospodarki finansowej Z. H. P. określa regulamin wewnętrzny na podstawie przepisów niniejszego statutu.

Rozdział VII.

**Nazwy, strój, oznaki, sztandary, pieczęcie.**

§ 71.

Członkom Z. H. P. przysługuje prawo noszenia stroju oraz oznak i odznaczeń, określonych regulaminem wewnętrznym.

§ 72.

Związek ma prawo posiadania sztandarów. Naczelnictwu i upoważnionym przezeń organom przysługuje prawo używania pieczęci z krzyżem harcerskim. Napis na pieczęci głównej Związku brzmi: „Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego“. Napisy na pieczęciach organów upoważnionych przez Naczelnictwo określa regulamin wewnętrzny.

Rozdział VIII.

**Zmiana statutu i rozwiązanie Z. H. P.**

§ 73.

(1) Uchwały w sprawie zmiany statutu zapadają większością $^2/_3$ obecnych na Walnym Zjeździe, a uchwały w sprawie rozwiązania Związku większością 3/4 obecnych.

(2) Uchwały te są ważne przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do udziału w Walnym Zjeździe.

Rozdział IX.

**Obowiązki Z. H. P. wobec władz państwowych.**

§ 74.

(1) Do wykonywania stałej kontroli gospodarczej i programowej działalności Z. H. P. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami: Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Spraw Wojskowych wyznacza specjalnego delegata.

(2) Delegat bierze udział w Walnych Zjazdach, w posiedzeniach N. R. H. jako też w posiedzeniach władz wykonawczych oraz ma prawo uczestniczenia we wszystkich przejawach Z. H. P.

(3) Delegat dysponuje prawem veta. W razie jego założenia sprawę rozstrzyga ostatecznie władza nadzorcza.

(4) Szczegółowe uprawnienia delegata są zawarte w specjalnej instrukcji, wydanej przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministrem Spraw Wojskowych.

§ 75.

(1) W zakresie wychowawczym Z. H. P. obowiązany jest do przestrzegania zarządzeń Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, a w zakresie wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego — do przestrzegania zarządzeń Ministra Spraw Wojskowych.

(2) Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego jest obowiązane komunikować Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego projekty przepisów, mających obowiązywać w Związku, oraz programy wychowawcze przed ich ogłoszeniem, celem uzgodnienia ich z zamierzeniami tego Ministerstwa. Jeżeli Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego nie zgłosi zastrzeżeń w ciągu miesiąca, projekty wchodzą w życie.

(3) Naczelnictwo składa Ministerstwom (§ 74) roczne sprawozdanie z działalności Z. H. P.

(4) Jednostki organizacyjne, grupujące młodzież szkolną, podlegają nadzorowi władzy szkolnej przy zastosowaniu osobnych instrukcyj, wydanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinii Związku Harcerstwa Polskiego.

Rozdział X.

**Przepisy przejściowe i końcowe.**

§ 76.

(1) Istniejące w chwili wejścia w życie statutu niniejszego władze Stowarzyszenia zatrzymują swoje funkcje i uprawnienia aż do czasu wyboru nowych władz w myśl niniejszego statutu.

(2) W ciągu roku od daty ogłoszenia niniejszego statutu odbędzie się Zjazd Walny Z. H. P. na którym zostaną wybrane nowe Władze Związku.

**161.**

Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5 z dnia 27 lipca 1936 r., poz. 113.

## ROZPORZĄDZENIE
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 11 lipca 1936 r. (Nr. II. Pr-4469/36)

**o nowym programie nauki w publicznych szkołach powszechnych pierwszego stopnia z polskim językiem nauczania.**

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 roku o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

**§ 1.** Ustalam nowy program nauki w publicznych szkołach powszechnych pierwszego stopnia z polskim językiem nauczania. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo p. t.: Program nauki w publicznych szkołach powszechnych pierwszego stopnia z polskim językiem nauczania.

**§ 2.** Sposób wprowadzania w życie nowego programu określają osobne zarządzenia.

**§ 3.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. *)

W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy dotychczasowe, dotyczące spraw, uregulowanych niniejszem rozporządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) **W. Świętosławski.**

**162.**

Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5 z dnia 27 lipca 1936 r., poz. 114.

## ROZPORZĄDZENIE
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ.**

z dnia 11 lipca 1936 r. (Nr. II Pr-4468/36).

**o nowym programie nauki w publicznych szkołach powszechnych drugiego stopnia z polskim językiem nauczania.**

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 roku o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

**§ 1.** Ustalam nowy program nauki w publicznych szkołach powszechnych drugiego stopnia z polskim językiem nauczania. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo p. t.: Program nauki w publicznych szkołach powszechnych, drugiego stopnia z polskim językiem nauczania.

**§ 2.** Sposób wprowadzania w życie nowego programu określają osobne zarządzenia.

**§ 3.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. *)

*) t. j. z dniem 27 lipca 1936 r.

W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy dotychczasowe, dotyczące spraw, uregulowanych niniejszem rozporządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) **W. Świętosławski.**

**163.**

Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5 z dnia 27 lipca 1936 r., poz. 115.

## ROZPORZĄDZENIE
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 13 lipca 1936 r. (Nr. III. U. Pr.-2885/36)

**o organizacji państwowych szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem II stopnia.**

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 roku o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

**§ 1.** Zgodnie z zasadami, podanemi w § 24 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202), ustala się organizację państwowych szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem II stopnia według załączonego statutu.

**§ 2.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.*) W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) **W. Świętosławski.**

**Załącznik** do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 13 lipca 1936 r. (Nr. III U. Pr-2885/36).

### STATUT
**Państwowej Szkoły Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnem II stopnia.**

I. Zadania szkoły.

**§ 1.** Zadaniem szkoły jest: praktyczne zapoznanie uczenic z wiadomościami i umiejętnościami w zakresie organizowania i prowadzenia gospodarstw rodzinnych; uświadomienie o ważności pracy domowej kobiet i o obowiązku sumiennego jej wykonywania; wychowanie obywatelek świadomych swych praw i obowiązków wobec Państwa, społeczeństwa i rodziny.

II. Ogólne zasady organizacji.

**§ 2.** Szkoła jest przeznaczona dla młodzieży żeńskiej, która ukończyła gimnazjum lub liceum ogólnokształcące.

*) t. j. z dniem 27 lipca 1936 r.

§ 3. Nauka w szkole trwa jeden rok.

§ 4. Liczba nauczycieli własnych, t. j. nauczycieli, którzy zarówno liczbą godzin, jak swą pracą związani są przedewszystkiem z daną szkołą, nie powinna być mniejsza, łącznie z kierowniczką, niż liczba oddziałów w tej szkole.

§ 5. Organizację roku szkolnego oraz liczbę uczenic w klasie lub oddziale ustala się osobnymi przepisami.

### III. Kierowniczka, nauczyciele, Rada Pedagogiczna.

§ 6. Na czele szkoły stoi kierowniczka.

Do obowiązków kierowniczki należy:

a) reprezentowanie szkoły nazewnątrz,
b) przewodniczenie Radzie Pedagogicznej,
c) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkiemi osobami, pracującemi w szkole,
d) organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowem wykonaniem,
e) zarządzanie sprawami administracyjno-gospodarczemi szkoły,
f) wykonywanie przepisów i poleceń władz szkolnych,,
g) utrzymywanie kontaktu szkoły z życiem gospodarczem środowiska, w którem się szkoła znajduje,
h) nauczanie w odpowiedniej liczbie godzin.

§ 7. Nauczyciele i instruktorzy wychowują oraz uczą powierzoną ich opiece młodzież według właściwych zasad pedagogicznych, biorą czynny udział w pracach Rady Pedagogicznej i realizowaniu jej uchwał, utrzymują kontakt z życiem gospodarczem, w zakresie specjalności szkoły, wreszcie pełnią funkcje administracyjno-gospodarcze powierzonego sobie działu pracy.

§ 8. Kierowniczka, nauczyciele, lekarz szkolny i instruktorzy tworzą Radę Pedagogiczną szkoły, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkolnego.

§ 9. Rada Pedagogiczna współpracuje z kierowniczką nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i naukowego szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnem, w szczególności zaś do jej obowiązków należy:

a) opracowywanie planów pracy wychowawczej i dydaktycznej,
b) ustalanie opinji o uczenicach i oceny ich zachowania się,
c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczenic,
d) przyjmowanie i usuwanie uczenic,
e) ustalanie regulaminu uczniowskiego,
f) załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

§ 10. Kierowniczce przysługuje prawo zawieszania uchwał Rady Pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

O decyzji zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej kierowniczka obowiązana jest niezwłocznie zawiadomić władze szkolne.

### IV. Organizacja nauczania i wychowania.

§ 11. Program nauczania opiera się na programie gimnazjum ogólnokształcącego.

§ 12. Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu.

§ 13. Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać w pełni cele wychowawcze, zakreślone w § 1 niniejszego statutu.

§ 14. Kierowniczka łącznie z gronem nauczycielskiem osiąga cele wychowawcze szkoły przez:

a) bezpośredni swój wpływ na uczenice w szkole i poza szkołą,
b) nauczanie i odpowiednią organizację pracy,
c) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej.

### V. Uczenice.

#### A. Zadania i obowiązki uczenic.

§ 15. Uczenica sposobi się przez wychowanie i kształcenie w szkole na świadomą swych obowiązków i twórczą obywatelkę Państwa Polskiego.

W tym celu uczenica powinna dążyć do wyrobienia religijnego, urabiać należycie swój charakter, oraz zdobywać wiedzę i umiejętności. Do osiągnięcia tego zmierza przedewszystkiem przez wytrwałą pracę nad sobą i przez sumienne spełnianie obowiązków.

§ 16. Uczenica obowiązana jest stosować się do regulaminu, który określa szczegółowo zadania i obowiązki uczenic.

#### B. Przyjmowanie uczenic.

§ 17. Do szkoły przyjmuje się kandydatki, które:

a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,
b) nie przekroczą 24 lat życia.

§ 18. Kandydatki mogą być przyjmowane do szkoły najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

#### C. Ocena uczenic.

§ 19. Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczyciel (instruktor) ustala ocenę wyników, osiągniętych przez uczenicę w zakresie danego przedmiotu, biorąc za podstawę wymagania obowiązującego programu.

Ocena powinna być oparta na systematycznem badaniu postępów i wyników pracy uczenicy.

**§ 20.** Przy końcu pierwszego półrocza uczenica otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów oraz ocenę zachowania się.

O wynikach nauki w innych okresach szkolnych zawiadamia się rodziców lub opiekunów uczenicy.

D. Ukończenie szkoły.

**§ 21.** Uczenica, która otrzymała oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów oraz z zachowania się, otrzymuje świadectwo ukończenia szkoły, zawierające, oprócz stopni rocznych z poszczególnych przedmiotów, nadto ogólną ocenę roczną wyników pracy uczenicy.

W wyjątkowych przypadkach Rada Pedagogiczna może wydać uczenicy świadectwo ukończenia szkoły mimo stopnia niedostatecznego z jednego przedmiotu, ustalając wtenczas ogólną ocenę roczną na dostateczną.

Jakiekolwiek egzaminy uzupełniające nie mogą być stosowane.

---

**164.**

Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5 z dnia 27 lipca 1936 r., poz. 116.

## ROZPORZĄDZENIE

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 30 czerwca 1936 r. (Nr. III U Pr-2569/36)

**o organizacji państwowych szkół mechanicznych.**

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

**§ 1.** Zgodnie z zasadami, podanemi w § 17 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I Pr-4051/33) o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202), ustala się organizację państwowych szkół mechanicznych według załączonego statutu.

**§ 2.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. *) W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) **W. Świętosławski.**

---

**Załącznik** do rozporządzenia Ministra W, R. i O. P. z dnia 30 czerwca 1936 r. (Nr. III U. Pr.-2569/36).

### STATUT
**Państwowej Szkoły Mechanicznej.**

I. Zadania szkoły.

**§ 1.** Zadaniem szkoły jest praktyczne przygotowanie uczniów do wykonywania robót w zakresie ślusarstwa i kowalstwa oraz wychowanie na zamiłowanych w swym zawodzie pracowników i świadomych swych obowiązków obywateli Państwa Polskiego.

II. Ogólne zasady organizacji.

**§ 2.** Szkoła jest przeznaczona dla młodzieży męskiej, która ukończyła szkołę powszechną, co najmniej pierwszego stopnia.

**§ 3.** Kurs nauki rozłożony jest na 3 klasy. Czas nauki w każdej klasie trwa jeden rok.

**§ 4.** Liczba nauczycieli własnych, t. j. nauczycieli, którzy zarówno liczbą godzin, jak swą pracą związani są przedewszystkiem z daną szkołą, nie powinna być mniejsza, łącznie z dyrektorem, niż liczba oddziałów w tej szkole.

**§ 5.** Organizację roku szkolnego oraz liczbę uczniów w klasie lub oddziale ustala się osobnemi przepisami.

III. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, Rada Pedagogiczna.

**§ 6.** Na czele szkoły stoi dyrektor.

Do obowiązków dyrektora należy:

a) reprezentowanie szkoły nazewnątrz,
b) przewodniczenie Radzie Pedagogicznej,
c) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkiemi osobami, pracującemi w szkole,
d) organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowem wykonaniem,
e) zarządzanie sprawami administracyjno-gospodarczemi szkoły,
f) wykonywanie przepisów i poleceń władz szkolnych,,
g) utrzymywanie kontaktu szkoły z życiem gospodarczem środowiska. w którem się szkoła znajduje,
h) nauczanie w odpowiedniej liczbie godzin.

**§ 7.** Kierownik warsztatu szkolnego jest nauczycielem, który organizuje i kieruje pracą w warsztatach szkolnych zarówno pod względem dydaktycznym, jak i administracyjno-gospodarczym. Za wyniki tej pracy jest odpowiedzialny przed dyrektorem i władzami szkolnemi.

Czynności kierownika warsztatu może również spełniać na zarządzenie władz szkolnych dyrektor szkoły.

**§ 8.** Nauczyciele i instruktorzy wychowują oraz uczą powierzoną ich opiece młodzież według właściwych zasad pedagogicznych, biorą czynny udział w pracach Rady Pedagogicznej i realizowaniu jej uchwał, utrzymują kontakt z życiem gospodarczem, w zakresie specjalności szkoły, wreszcie pełnią funkcje administracyjno-gospodarcze powierzonego sobie działu pracy.

**§ 9.** Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, lekarz szkolny i instruktorzy tworzą Radę Pedagogiczną szkoły, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkolnego.

---

*) t. j. z dniem 27 lipca 1936 r.

**§ 10.** Rada Pedagogiczna współpracuje z dyrektorem nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i naukowego szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnem. W szczególności zaś do jej obowiązków należy:

a) opracowywanie planów pracy wychowawczej i dydaktycznej,
b) ustalanie opinji o uczniach i oceny ich zachowania się,
c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczniów,
d) przyjmowanie i usuwanie uczniów,
e) ustalanie regulaminu uczniowskiego,
f) załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

**§ 11.** Dyrektorowi przysługuje prawo zawieszania uchwał Rady Pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

O decyzji zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej dyrektor obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić władze szkolne.

## IV. Organizacja nauczania i wychowania.

**§ 12.** Program nauczania szkoły opiera się na pierwszym szczeblu programowym szkoły powszechnej.

**§ 13.** Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu.

**§ 14.** Plan pracy wychowawczej, dostosowady do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać cele wychowawcze, zakreślone w § 1 niniejszego statutu.

**§ 15.** Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskiem osiąga cele wychowawcze szkoły przez:

a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i poza szkołą,
b) nauczanie i odpowiednią organizację pracy,
c) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej.

## V. Uczniowie.

### A. Zadania i obowiązki uczniów.

**§ 16.** Uczeń sposobi się przez wychowywanie i kształcenie w szkole na świadomego swych obowiązków i twórczego obywatela Państwa Polskiego.

W tym celu uczeń powinien dążyć do wyrobienia religijnego, urabiać należycie swój charakter oraz zdobywać wiedzę i umiejętności. Do osiągnięcia tego zmierza przedewszystkiem przez wytrwałą pracę nad sobą i przez sumienne spełnianie obowiązków.

**§ 17.** Uczeń obowiązany jest stosować się do regulaminu, który określa szczegółowo zadania i obowiązki uczniów.

### B. Przyjmowanie uczniów.

**§ 18.** Do klasy pierwszej przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia, albo inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne,
b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia,
c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

**§ 19.** Do klasy drugiej i trzeciej, o ile są wolne miejsca mogą być przyjmowani kandydaci, którzy:

a) posiadają co najmniej świadectwo szkolne, wymagane od kandydatów do klasy pierwszej.
b) uzyskają zezwolenie władz szkolnych,
c) złożą egzamin z wynikiem pomyślnym z zakresu obowiązującego programu w klasach poprzednich szkoły mechanicznej.

Uczniów, przechodzących z innych szkół mechanicznych, w których nauka odbywa się według tego samego programu, nie obowiązuje składanie egzaminu.

**§ 20.** Kandydaci mogą być przyjmowani do szkoły najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

### C. Ocena uczniów.

**§ 21.** Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczyciel (instruktor) ustala ocenę wyników, osiągniętych przez ucznia w zakresie danego przedmiotu, biorąc za podstawę wymagania obowiązującego programu.

Ocena powinna być oparta na systematycznem badaniu postępów i wyników pracy ucznia.

**§ 22.** Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych oraz ocenę zachowania się.

O wynikach nauki w innych okresach szkolnych zawiadamia się rodziców lub opiekunów ucznia.

Oceny, ustalone z końcem ostatniego okresu, są zarazem ocenami rocznemi.

**§ 23.** Promowanie uczniów do klas następnych odbywa się na podstawie ocen rocznych co najmniej dostatecznych ze wszystkich przedmiotów. W wyjątkowych przypadkach Rada Pedagogiczna może promować do klasy drugiej ucznia, mającego ocenę niedostateczną z jednego przedmiotu z wyjątkiem zajęć warsztatowych. Jakiekolwiek egzaminy uzupełniające lub promocyjne do klasy następnej nie mogą być stosowane.

**§ 24.** Uczeń, który nie uzyskał promocji do klasy następnej, może na podstawie decyzji Rady Pedagogicznej powtarzać klasę lub być usunięty ze szkoły. Dwukrotne powtarzanie tej samej klasy jest zasadniczo niedopuszczalne.

VI. Ukończenie szkoły, uprawnienia absolwentów.

**§ 25.** Uczeń, który otrzymał w klasie trzeciej oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych oraz z zachowania się, otrzymuje zamiast świadectwa rocznego — świadectwo ukończenia szkoły.

**§ 26.** Ukończenie Państwowej Szkoły Mechanicznej uprawnia absolwentów do przystąpienia do egzaminu czeladniczego.

---

**165.**

Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5 z dnia 27 lipca 1936 r., poz. 117.

## ROZPORZĄDZENIE
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 30 czerwca 1936 r. (Nr. III U Pr-2727/36)

**o organizacji państwowych szkół przysposobienia administracyjno-handlowego.**

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

**§ 1.** Zgodnie z zasadami, podanemi w § 188 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I. Pr. 4051/33) o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202), ustala się organizację państwowych szkół przysposobienia administracyjno-handlowego według załączonego statutu.

**§ 2.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.*) W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) **W. Świętosławski.**

---

**Załącznik** do rozporządzenia Ministra W, R. i O. P. z dnia 30 czerwca 1936 r. (Nr. III U Pr-2727/36).

## STATUT
**Państwowej Szkoły Przysposobienia Administracyjno-Handlowego.**

I. Zadania szkoły.

**§ 1.** Zadaniem szkoły jest przysposobienie młodzieży do pracy w działach administracyjno-handlowych przedsiębiorstw gospodarczych oraz wychowanie na zamiłowanych w swym zawodzie pracowników, a zarazem świadomych swych obowiązków obywateli Państwa Polskiego.

**§ 2.** Szkoła współpracuje nadto z czynnikami gospodarczemi i społecznemi nad podnoszeniem życia gospodarczego własnego środowiska.

---

*) t. j. z dniem 27 lipca 1936 r.

II. Ogólne zasady organizacji.

**§ 3.** Szkoła jest przeznaczona dla młodzieży, która ukończyła gimnazjum lub liceum ogólnokształcące.

**§ 4.** W zależności od warunków danego środowiska szkoła jest męska, żeńska lub koedukacyjna.

**§ 5.** Nauka w szkole trwa jeden rok.

**§ 6.** Liczba nauczycieli własnych, t. j. nauczycieli, którzy zarówno liczbą godzin, jak swą pracą związani są przedewszystkiem z daną szkołą, nie powinna być mniejsza, łącznie z kierownikiem, niż liczba oddziałów w tej szkole.

**§ 7.** Organizację roku szkolnego oraz liczbę uczniów w klasie lub oddziale ustala się osobnemi przepisami.

III. Kierownik, nauczyciele, Rada Pedagogiczna.

**§ 8.** Na czele szkoły stoi kierownik.

Do obowiązków kierownika należy:

a) reprezentowanie szkoły nazewnątrz,
b) przewodniczenie Radzie Pedagogicznej,
c) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkiemi osobami, pracującemi w szkole,
d) organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowem wykonaniem,
e) zarządzanie sprawami administracyjno-gospodarczemi szkoły,
f) wykonywanie przepisów i poleceń władz szkolnych,,
g) utrzymywanie kontaktu szkoły z życiem gospodarczem środowiska, w którem się szkoła znajduje,
h) nauczanie w odpowiedniej liczbie godzin.

**§ 9.** Nauczyciele i instruktorzy wychowują oraz uczą powierzoną ich opiece młodzież według właściwych zasad pedagogicznych, biorą czynny udział w pracach Rady Pedagogicznej i realizowaniu jej uchwał, utrzymują kontakt z życiem gospodarczem w zakresie specjalności szkoły, wreszcie pełnią funkcje administracyjno-gospodarcze w zakresie powierzonego sobie działu pracy.

**§ 10.** Kierownik, nauczyciele, lekarz szkolny i instruktorzy tworzą Radę Pedagogiczną szkoły, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkolnego.

**§ 11.** Rada Pedagogiczna współpracuje z kierownikiem nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i naukowego szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnem, w szczególności zaś do jej obowiązków należy:

a) opracowywanie planów pracy wychowawczej i dydaktycznej,
b) ustalanie opinji o uczniach i oceny ich zachowania się,

c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczniów,
d) przyjmowanie i usuwanie uczniów,
e) ustalanie regulaminu uczniowskiego,
f) załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

§ 12. Kierownikowi przysługuje prawo zawieszania uchwał Rady Pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

O decyzji zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej kierownik obowiązany jest niezwłonie zawiadomić władze szkolne.

IV. Organizacja nauczania i wychowania.

§ 13. Program nauczania szkoły opiera się na programie gimnazjum ogólnokształcącego.

§ 14. Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu.

§ 15. Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać cele wychowawcze, zakreślone w § 1 niniejszego statutu.

§ 16. Kierownik łącznie z gronem nauczycielskiem osiąga cele wychowawcze szkoły przez:
a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i poza szkołą,
b) nauczanie i odpowiednią organizację pracy,
c) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej.

V. Uczniowie

A. Zadania i obowiązki uczniów.

§ 17. Uczeń sposobi się przez wychowywawanie i kształcenie w szkole na świadomego swych obowiązków i twórczego obywatela Państwa Polskiego.

W tym celu uczeń powinien dążyć do wyrobienia religijnego, urabiać należycie swój charakter, zdobywać wiedzę i umiejętności. Do osiągnięcia tego zmierza przedewszystkiem przez wytrwałą pracę nad sobą i przez sumienne spełnianie obowiązków.

§ 18. Uczeń obowiązany jest stosować się do regulaminu, który określa szczegółowo zadania i obowiązki uczniów.

B. Przyjmowanie uczniów.

§ 19. Do szkoły przyjmuje się kandydatów, którzy:
a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne,
b) nie przekroczą w danym roku kalendarzowym 24 lat życia.

§ 20. Kandydaci mogą być przyjmowani do szkoły najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

C. Ocena uczniów.

§ 21. Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczyciel (instruktor) ustala ocenę wyników, osiągniętych przez ucznia w zakresie danego przedmiotu, biorąc za podstawę wymagania obowiązującego programu.

Ocena powinna być oparta na systematycznem badaniu postępów i wyników pracy ucznia.

§ 22. Przy końcu pierwszego półrocza uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych oraz ocenę zachowania sie.

O wynikach nauki w innych okresach szkolnych zawiadamia się rodziców lub opiekunów ucznia.

D. Ukończenie szkoły.

§ 23. Uczeń, który otrzymał oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych, oraz z zachowania się, otrzymuje świadectwo ukończenia szkoły, zawierające, oprócz stopni rocznych z poszczególnych przedmiotów, nadto ogólną ocenę roczną wyników jego pracy. Stopnie z przedmiotów nadobowiązkowych nie mają wpływu na ukończenie szkoły. Na świadectwie ukończenia szkoły nie umieszcza się stopni niedostatecznych z przedmiotów nadobowiązkowych.

W wyjątkowych przypadkach Rada Pedagogiczna może wydać uczniowi świadectwo ukończenia szkoły mimo stopnia niedostatecznego z jednego z przedmiotu obowiązkowego, ustalając wtenczas ogólną ocenę roczną za dostateczną.

Jakiekolwiek egzaminy uzupełniające nie mogą być stosowane.

---

**166.**

Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5 z dnia 27 lipca 1936 r., poz. 120.

## ROZPORZĄDZENIE
### Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 30 czerwca 1936 r. (Nr. III U Pr-2570/36)

**o organizacji państwowych szkół stolarskich.**

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Zgodnie z zasadami, podanemi w § 40 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I Pr-4051/33) o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202), ustala się organizację państwowych szkół stolarskich według załączonego statutu.

**§ 2.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.*) W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) **W. Świętosławski.**

---

**Załącznik** do rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ. z dnia 13 czerwca 1936 r. (Nr. III U. Pr.-2570/36).

## STATUT
## Państwowej Szkoły Stolarskiej.

### I. Zadania szkoły.

**§ 1.** Zadaniem szkoły jest praktyczne przygotowanie uczniów do wykonywania robót w zakresie stolarstwa oraz wychowanie na zamiłowanych w swym zawodzie pracowników i świadomych swych obowiązków obywateli Państwa Polskiego.

### II. Ogólne zasady organizacji.

**§ 2.** Szkoła jest przeznaczona dla młodzieży męskiej, która ukończyła szkołę powszechną, co najmniej pierwszego stopnia.

**§ 3.** Kurs nauki rozłożony jest na 3 klasy. Czas nauki w każdej klasie trwa jeden rok.

**§ 4.** Liczba nauczycieli własnych, t. j. nauczycieli, którzy zarówno liczbą godzin, jak swą pracą związani są przedewszystkiem z daną szkołą, nie powinna być mniejsza, łącznie z dyrektorem, niż liczba oddziałów w tej szkole.

**§ 5.** Organizację roku szkolnego oraz liczbę uczniów w klasie lub oddziale ustala się osobnemi przepisami.

### III. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, Rada Pedagogiczna.

**§ 6.** Na czele szkoły stoi dyrektor.

Do obowiązków dyrektora należy:

a) reprezentowanie szkoły nazewnątrz,
b) przewodniczenie Radzie Pedagogicznej,
c) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkiemi osobami, pracującymi w szkole,
d) organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowem wykonaniem,
e) zarządzanie sprawami administracyjno-gospodarczemi szkoły,
f) wykonywanie przepisów i poleceń władz szkolnych,
g) utrzymywanie kontaktu szkoły z życiem gospodarczem środowiska, w którem się szkoła znajduje,
h) nauczanie w odpowiedniej liczbie godzin.

**§ 7.** Kierownik warsztatu szkolnego jest nauczycielem, który organizuje i kieruje pracą w warsztatach szkolnych zarówno pod względem dydaktycznym, jak i administracyjno-gospodarczym. Za wyniki tej pracy jest odpowiedzialny przed dyrektorem i władzami szkolnemi.

Czynności kierownika warsztatu może również spełniać na zarządzenie władz szkolnych dyrektor szkoły.

**§ 8.** Nauczyciele i instruktorzy wychowują oraz uczą powierzoną ich opiece młodzież według właściwych zasad pedagogicznych, biorą czynny udział w pracach Rady Pedagogicznej i realizowaniu jej uchwał, utrzymują kontakt z życiem gospodarczem w zakresie specjalności szkoły, wreszcie pełnią funkcje administracyjno-gospodarcze powierzonego sobie działu pracy.

**§ 9.** Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, lekarz szkolny i instruktorzy tworzą Radę Pedagogiczną szkoły, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkolnego.

**§ 10.** Rada Pedagogiczna współpracuje z dyrektorem nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i naukowego szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnem.

W szczególności zaś do jej obowiązków należy:

a) opracowywanie planów pracy wychowawczej i dydaktycznej,
b) ustalanie opinji o uczniach i oceny ich zachowania się,
c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczniów,
d) przyjmowanie i usuwanie uczniów,
e) ustalanie regulaminu uczniowskiego,
f) załatwianie spraw przekazanych jej przez osobne przepisy.

**§ 11.** Dyrektorowi przysługuje prawo zawieszania uchwał Rady Pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

O decyzji zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej dyrektor obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić władze szkolne.

### IV. Organizacja nauczania i wychowania.

**§ 12.** Program nauczania szkoły opiera się na pierwszym szczeblu programowym szkoły powszechnej.

**§ 13.** Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu.

**§ 14.** Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać cele wychowawcze, zakreślone w § 1 niniejszego statutu.

**§ 15.** Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskiem osiąga cele wychowawcze szkoły przez:

a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i poza szkołą,

---

*) t. j. z dniem 27 lipca 1936 r.

b) nauczanie i odpowiednią organizację pracy,

c) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej.

V. Uczniowie.

A. Zadania i obowiązki uczniów.

**§ 16.** Uczeń sposobi się przez wychowywanie i kształcenie w szkole na świadomego swych obowiązków i twórczego obywatela Państwa Polskiego.

W tym celu uczeń powinien dążyć do wyrobienia religijnego, urabiać należycie swój charakter oraz zdobywać wiedzę i umiejętności. Do osiągnięcia tego zmierza przedewszystkiem przez wytrwałą pracę nad sobą i przez sumienne spełnianie obowiązków.

**§ 17.** Uczeń obowiązany jest stosować się do regulaminu, który określa szczegółowo zadania i obowiązki uczniów.

B. Przyjmowanie uczniów.

**§ 18.** Do klasy pierwszej przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia,

c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

**§ 19.** Do klasy drugiej i trzeciej, o ile są wolne miejsca, mogą być przyjmowani kandydaci, którzy:

a) posiadają conajmniej świadectwo szkolne, wymagane od kandydatów do klasy pierwszej,

b) uzyskają zezwolenie władz szkolnych,

c) złożą egzamin z wynikiem pomyślnym z zakresu obowiązującego programu w klasach poprzednich szkoły stolarskiej.

Uczniów, przechodzących z innych szkół stolarskich, w których nauka odbywa się według tego samego programu, nie obowiązuje składanie egzaminu.

**§ 20.** Kandydaci mogą być przyjmowani do szkoły najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

C. Ocena uczniów.

**§ 21.** Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczyciel (instruktor) ustala ocenę wyników, osiągniętych przez ucznia w zakresie danego przedmiotu, biorąc za podstawę wymagania obowiązującego programu.

Ocena powinna być oparta na systematycznem badaniu postępów i wyników pracy ucznia.

**§ 22.** Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych oraz ocenę zachowania się.

O wynikach nauki w innych okresach szkolnych zawiadamia się rodziców lub opiekunów ucznia.

Oceny, ustalone z końcem ostatniego okresu, są zarazem ocenami rocznemi.

**§ 23.** Promowanie uczniów do klas następnych odbywa się na podstawie ocen rocznych co najmniej dostatecznych ze wszystkich przedmiotów. W wyjątkowych przypadkach Rada Pedagogiczna może promować do klasy drugiej ucznia, mającego ocenę niedostateczną z jednego przedmiotu z wyjątkiem zajęć warsztatowych. Jakiekolwiek egzaminy uzupełniajace lub promocyjne do klasy następnej nie mogą być stosowane.

**§ 24.** Uczeń, który nie uzyskał promocji do klasy następnej, może na podstawie decyzji Rady Pedagogicznej powtarzać klasę lub być usunięty ze szkoły. Dwukrotne powtarzanie tej samej klasy jest zasadniczo niedopuszczalne.

VI. Ukończenie szkoły, uprawnienia absolwentów.

**§ 25.** Uczeń, który otrzymał w klasie trzeciej oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych oraz z zachowania się, otrzymuje zamiast świadectwa rocznego — świadectwo ukończenia szkoły.

**§ 26.** Ukończenie Państwowej Szkoły Stolarskiej uprawnia absolwentów do przystąpienia do egzaminu czeladniczego.

---

**167.**

Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5 z dnia 27 lipca 1936 r., poz. 121.

## ZARZĄDZENIE
### Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 9 lipca 1936 r. (Nr. III TP 1238/36)

**o organizacji roku szkolnego w zawodowych szkołach przemysłowych i dokształcających.**

Na podstawie § 5 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 4 maja 1935 r. o organizacji roku szkolnego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 36) ustalam następującą organizację roku szkolnego w państwowych zawodowych szkołach przemysłowych i dokształcających:

**§ 1.** Rok szkolny trwa od 1 września do dnia 31 sierpnia włącznie następnego roku kalendarzowego.

**§ 2.** Rok szkolny składa się z 2 półroczy nauki szkolnej oraz z feryj.

**§ 3.** Pierwsze półrocze nauki trwa od dnia 3 września do dnia 31 stycznia włącznie następnego roku kalendarzowego; drugie półrocze nauki trwa od dnia 1 lutego do dnia 21 czerwca włącznie.

W szkołach przemysłowych, w których obowiązuje praktyka wakacyjna, pierwsze półrocze nauki trwa od dnia 10 września do dnia 31 stycznia włącznie następnego roku kalendarzowego.

**§ 4.** Ferie zimowe w szkołach przemysłowych trwają od dnia 23 grudnia do dnia 9 stycznia włącznie następnego roku kalendarzowego; ferie wielkanocne w tych szkołach trwają od wielkiej środy począwszy do wtorku poświątecznego włącznie. Ferie zimowe i wielkanocne w szkołach dokształcających rozpoczynają się o tydzień wcześniej, niż w szkołach przemysłowych, a kończą się jednocześnie z końcem feryj w tych szkołach.

Ferie letnie trwają od dnia 22 czerwca do końca roku szkolnego.

Dni 1 i 2 września są wolne od nauki, w szkołach przemysłowych, w których obowiązuje praktyka wakacyjna, wolne od nauki są dni od 1 do 9 września włącznie.

**§ 5.** Zarządzenie niniejsze odnosi się do następujących typów szkół:

a) do państwowych szkół zawodowych działu przemysłowego, zorganizowanych według ustroju szkolnego z 1932 r.,

b) do państwowych szkół (męskich i żeńskich) techniczno- przemysłowych i rzemieślniczo - przemysłowych dawnego stroju, z wyjątkiem szkół majstrów budowlanych oraz szkół rzemiosł budowlanych;

c) do publicznych szkół dokształcających zawodowych, z wyjątkiem szkół sezonowych.

Państwowe szkoły majstrów budowlanych oraz rzemiosł budowlanych zachowują nadal dotychczasową organizację roku szkolnego. Organizację roku szkolnego w publicznych szkołach zawodowych dokształcających sezonowych ustalać będzie dla poszczególnych szkół Kurator właściwego Okręgu Szkolnego.

**§ 6.** Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1936 r.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy sprzeczne z niniejszym zarządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

*) t. j. z dniem 27 lipca 1936 r.

**168.**

Prezes Rady Ministrów
Nr. 48-59/1. Warszawa, dnia 30 lipca 1936 r.

**OKÓLNIK Nr. 53.**

Do
Wszystkich P. P. Ministrów
w Warszawie

**w sprawie zachowania się funkcjonariuszów państwowych przy wykonywaniu inspekcji lub rozstrzyganiu zatargów.**

Proszę PP. Ministrów o zwrócenie uwagi funkcjonariuszom państwowym, którzy z ramienia władz, urzędów i instytucyj państwowych wykonują czynności inspekcyjne i nadzorcze, że przy pełnieniu swych funkcyj, ograniczać się winni do ściśle służbowego zakresu, unikając nawiązywania bliższego kontaktu prywatnego z przedstawicielami instytucyj nadzorowanych. W szczególności w czasie dokonywania inspekcji winny być wykluczone wszelkie zbliżenia na gruncie towarzyskim z przedstawicielami instytucyj nadzorowanych (kontrolowanych) czy to w formie składania im wizyt, czy uczestniczenia w przyjęciach, urządzanych przez nich, lub z ich udziałem, bądź w domach prywatnych, bądź w lokalach publicznych, czy wreszcie przyjmowania u nich gościny (noclegów).

Wynagrodzenie za spełnioną funkcję nadzorczą (kontrolę) i tryb postępowania w tym kierunku reguluje uchwała Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1935 r. (okólnik Ministra Skarbu z dnia 11 marca 1936 r. L. D. III. 2880/1/36, w myśl której instytucje nadzorowane wpłacają w związku z dokonywaniem inspekcyj, odpowiednie kwoty na rachunek sum obrotowych Skarbu Państwa. Funcjonariusz państwowy winien otrzymać od swej władzy przełożonej jedynie tylko zwrot kosztów podróży i diety według norm, ustalonych dla funkcjonariuszów państwowych.

Szczególną powściągliwość przy nawiązywaniu kontaktu, wykraczającego poza granice konieczne dla wykonania czynności służbowej, zachować należy również przy wypełnianiu zadań, polegających na rozstrzyganiu lub łagodzeniu zatargów pomiędzy dwoma stronami.

Zwłaszcza przy zatargach zbiorowych (np. pomiędzy dworem a wsią) unikać należy nawet pozoru wejścia w porozumienie z jedną ze stron, taki zaś pozór mógłby stwarzać np. zatrzymanie się w budynku, należącym do jednej ze stron (np. we dworze), chociażby więc budynek ten czyto ze względów wygody osobistej, czy nawet ze względów służbowych był odpowiedni, należy, o ile możności, wyszukać inny, aby nie budzić podejrzeń, że przysługa, wyświadczona przez jedną ze stron, mogłaby wywrzeć wpływ na sposób załatwienia zatargu.

**Prezes Rady Ministrów:**
(—) Sławoj Składkowski.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

Nr. BP-15723/36. Warszawa, dnia 6. VIII. 1936 r.

Powyższy okólnik Pana Prezesa Rady Ministrów podaję do wiadomości i ścisłego przestrzegania.

Minister
w z. (—) Błeszyński.

---

**169.**

Prezes Rady Ministrów.

Nr. 149-1/2. Warszawa, dnia 29 lipca 1936 r.

Do
Pana Ministra Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
w Warszawie

**w sprawie podniesienia estetycznego wyglądu gmachów państwowych.**

Stwierdzam konieczność podniesienia estetycznego wyglądu wszystkich gmachów państwowych i samorządowych.

W tym celu należy wszystkie budynki państwowe i samorządowe, z wyjątkiem gmachów o wybitnie wartościowej architekturze, obsadzić pnączami. Najlepiej zasadzić dzikie wino samopnące, t. j. czepiące się ścian o własnej sile, mianowicie odmianę „Ampelopsis Vetisch"" (wymagającą jednak naświetlenia południowego) lub odmianę „Ampelopsis Engelmani" nadająca się również na fasady mniej oświetlone—wschodnie i zachodnie.

Wprowadzając w życie zasadę „niema domu państwowego ani samorządowego bez pnączy", proszę Pana Ministra o wydanie stosownych zarządzeń w odniesieniu do gmachów, pozostających w zarządzie Jego resortu.

**Prezes Rady Ministrów:**
(—) Sławoj Składkowski.

---

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Nr. BP-15722/36. Warszawa, dnia 6/VIII. 1936 r.

Powyższy okólnik Pana Prezesa Rady Ministrów podaję do wiadomości celem stosownego wykonania.

Minister
w z. (—) Błeszyński.

---

**170.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Ośw. Publ.
Warszawa

**OKÓLNIK Nr.58.**

z dnia 27 czerwca 1936 r. (I. R.-5556/36)

**w sprawie oddłużenia funkcjonariuszów państwowych.**

W ślad za okólnikiem Nr. 15 z dnia 27 lutego 1936 r. (I. R.-1737/36) Ministerstwo na podstawie pisma Prezydium Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1936 r. Nr. 42-2/34 upoważnia kuratoria Okręgów Szkolnych oraz Rektoraty Szkół Akademickich do udzielania podległym funkcjonariuszom pożyczek oddłużeniowych na warunkach, wyszczególnionych w okólniku Pana Prezesa Rady Ministrów Nr. 10 z dnia 25 lutego 1936 r. (42-2/28).

Jednocześnie, w związku z ustępem trzecim okólnika Nr. 15 z dnia 27 lutego 1936 r. (I. R. 1737/36) Ministerstwo oznajmia, że w sprawie określenia warunków, jakim winny odpowiadać podania o pożyczki oddłużeniowe, decydują Kuratoria Okręgów Szkolnych, względnie Rektoraty Szkół Akademickich we własnym zakresie w ramach zasad, ustalonych w powołanym wyżej okólniku Pana Prezesa Rady Ministrów Nr. 10 z dnia 25 lutego 1936 r. (42-2/28).

p. o. Dyrektora Departamentu
(—) **A. Nowak.**

---

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.

Nr. OP. II-1-115/5. Katowice, dnia 14. IX. 36.

Dyrekcjom państwowych szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, seminariów nauczycielskich oraz Inspektoratom Szkolnym
w Województwie Śląskiem

**w sprawie oddłużenia funkcjonariuszów państwowych**

do wiadomości.

W związku z powyższym, Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego zarządza, co następuje:

I. Funkcjonariusze państwowi mogą ubiegać się o udzielenie im pożyczek na spłatę długów, zaciągniętych przed dniem 1 grudnia 1935 r.

Wspomniane pożyczki nie będą udzielane pracownikom kontraktowym i bezpłatnym praktykantom, funkcjonariuszom, pozostającym w stanie nieczynnym, zawieszonym w pełnieniu służby, pozostającym na urlopie bezpłatnym oraz tym funkcjonariuszom prowizorycznym, których zawiadomiono o mającym nastąpić rozwiązaniu stosunku służbowego.

II. Funkcjonariusze, którzy zamierzają ubiegać się o przyznanie pożyczki na spłatę długów, winni wnieść drogą służbową pod adresem Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydział Oświecenia Publicznego szczegółowo umotywowane i należycie udokumentowane podania do dnia 15 października 1936 r.

III. W podaniach winni petenci:

a) podać powód, cel i datę powstania długu oraz wysokość zadłużenia i dokładne adresy wierzycieli,

b) przedstawić swoje stosunki majątkowe, zarobkowe i rodzinne (czy posiada majątek ruchomy

lub nieruchomy, podać wartość tego majątku, czy wolny, czy też żonaty, ilość i wiek członków rodziny, pozostających na utrzymaniu petenta),

c) zadeklarować, że w razie otrzymania pożyczki oddłużeniowej, pożyczka ta zostanie użyta wyłącznie na pokrycie długów, wykazanych w prośbie,

d) zaznaczyć, czy uposażenie jest obciążone zaliczką,

e) określić wysokość pożyczki (w złotych), o której przyznanie proszą.

IV. Do podań petenci winni dołączyć:

1) zaświadczenia wierzycieli, stwierdzające czas powstania długu, jego wysokość, czas w którym dług ma być umorzony, oraz wysokość kwot wpłaconych przez dłużnika od daty powstania długu do daty wydania zaświadczenia na poczet umorzenia długu.

2) deklarację, że petent, w razie przeniesienia go w stan spoczynku, lub zwolnienia ze służby zgadza się na potrącenie niespłaconej ewentualnie części pożyczki z przysługującego mu uposażenia emerytalnego, wzgl. odprawy.

3) praktykanci płatni, oraz osoby, nieposiadające nabytych jeszcze praw emerytalnych, a ubiegające się o udzielenie pożyczki, przekraczającej 3-miesięczne uposażenie, winny nadto dołączyć zabezpieczenie hipoteczne, albo zobowiązanie dwu wypłacalnych ręczycieli.

V. Celem przeprowadzenia kontroli, czy otrzymana pożyczka oddłużeniowa została zużyta w celu, dla którego została przyznana. obowiązani sa funkcjonariusze w ciągu 1 miesiąca od chwili otrzymania pożyczki oddłużeniowej do przedłożenia Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu — Wydział Oświecenia Publicznego, zaświadczeń tych wierzycieli zaspokojonych, których wskazali imiennie w prośbie o pożyczkę, że dług został umorzony.

W stosunku do funkcjonariuszów, którzy udzielonej im pożyczki użyli dla celów innych, niż te, na które im pożyczkę przyznano, będą wyciągane odpowiednie konsekwencje służbowe.

VI. PP. Dyrektorzy i Inspektorzy Szkolni przy nadsyłaniu podań o pożyczki oddłużeniowe winni stwierdzić, czy motywy prośby polegają na prawdzie i czy udokumentowanie jej zostało dokonane ściśle w myśl niniejszego zarządzenia, podać opinję o pracy i zachowaniu się petenta oraz czy istnieje gwarancja, że pożyczka zostanie celowo użyta.

Tym samym uchyla się zarządzenie z dnia 24 czerwca 1936 r. Nr. OP. II-1-115/2, w sprawie podań o pożyczki na oddłużenie. Podania nadesłane do Urzędu Wojewódzkiego a nieudokumentowane w myśl powyższego zarządzenia, należy bezwłocznie uzupełnić odpowiednimi załącznikami, w przeciwnym razie zostaną załatwione odmownie .

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

**171.**

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

**OKÓLNIK Nr 63.**

z dnia 10 lipca 1936 r. (I. praw-1012/59/36)

**w sprawie odciążenia administracji gminnej.**

Gmina jest organem wykonawczym całej administracji publicznej. W każdym dziale administracji organa gminne są obciążone zadaniami zleconymi.

Obowiązek spełniania i sposób załatwiania przez gminę niektórych czynności wynika z samych przepisów prawnych; czynności tych jest bardzo wiele i wymagają one od gminy dużego nakładu pracy.

Niemniej obciążają gminę polecenia wykonawcze władz i organów lokalnych.

Duża liczba tych władz i organów, wielka ilość wydawanych przez nie poleceń, ich nieskoordynowanie i częstokroć niedostosowanie do poziomu pracy gminy — sprawiają, że gmina nie może podołać nałożonym na nią obowiązkom. W gminie wiejskiej, gdzie cały aparat biurowy stanowi z reguły jedna osoba (sekretarz), polecenia do niej kierowane stają się w znacznym stopniu wprost niewykonalne.

Ten stan rzeczy pociąga za sobą poważne następstwa dla całej administracji publicznej. Władze administracyjne we wnioskach i decyzjach opierają się w znacznej mierze na danych dostarczonych przez gminę. Omawiane warunki, w jakich pracują organa gminne powodują, że dane te są niejednokrotnie błędne, i prowadzą do błędnych wniosków i decyzyj. W ten sposób przeciążenie gminy jest ważnym powodem niedomagań działalności władz administracyjnych.

Skutki przeciążenia gminy czynnościami zleconymi odbijają się ujemnie również w dziedzinie własnych zadań gminy jako to: opieki społecznej, oświaty, zdrowia publicznego, budowy i utrzymania dróg i t. d. Zadania te coraz więcej są zaniedbywane, gdyż z braku dostatecznych dochodów gmina ogranicza swój budżet do wydatków administracyjnych i pod naciskiem konieczności skierowuje swe wysiłki do zadań zleconych.

Wzywam przeto podległe mi władze i urzędy, aby zredukowały do granic niezbędnej potrzeby polecenia wykonawcze kierowane do gmin i dostosowały je do poziomu pracy organów gminnych, oraz oględnie korzystały z ogól-

nych postanowień ustawowych, powołujących gminę do pomocy i współdziałania z władzami administracyjnymi. Zarazem zakazuję bezwzględnie obarczania gmin czynnościami prawnie nieuzasadnionymi, i polecam ścisłe przestrzeganie przepisów w sprawie koordynacji zleceń wykonawczych (art. 68) ustawy z dnia 23 marca 1933 roku o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

---

**172.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

**Okólnik Nr. 69**
z dnia 28 lipca 1936 r. (II. P-4939/36)
**w sprawie sprzedaży drewna na budowę publicznych szkół powszechnych.**

W związku z okólnikiem nr. 44 z dnia 14 maja b. r. Nr. II-P-2511/36 Ministerstwo przesyła odpis zarządzenia Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych — Dyrekcja Naczelna Lasów Państwowych z dnia 17 lipca 1936 r. znak spr. E. H. i-6164/65 w sprawie sprzedaży drewna na budowę szkół i prosi o wydanie odpowiedniego zarządzenia.

W celu najszybszego poinformowania terenu o wyjaśnieniu Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych w sprawie sprzedaży drewna na budowę szkół Ministerstwo przesyła niniejszy okólnik z załącznikiem bezpośrednio Inspektorom Szkolnym.

w z. Dyrektora Departamentu:
(—) St. Bugajski,
Naczelnik Wydziału.

---

Ministerstwo
Rolnictwa i Reform Rolnych —
Dyrekcja Naczelna Lasów Państwowych.
Znak spr. E. H. i-6164/65.

Warszawa, dnia 17 lipca 1936 r.

**W sprawie sprzedaży drewna na budowę szkół.**

Nawiązując do pisma z dnia 2. V. 1936 r. znak E. H. i-6164/65, Dyrekcja Naczelna Lasów Państwowych wyjaśnia, że polecając otrzymanie od samorządów opinii Kuratorium Okręgu Szkolnego o zatwierdzeniu planów budowy szkół powszechnych, miała na względzie jedynie stwierdzenie celowości budowy przez odpowiednią władzę nadzorczą. Wobec tego opinia Kuratorium Okręgu Szkolnego w razie trudności uzyskania, może być zastąpiona opinją Inspektora Szkolnego, którą należy uznać za wystarczającą.

Za Dyrektora Naczelnego Lasów Państwowych:
(—) M. Czajkowski.

---

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I-1/28/2.

Katowice, dnia 7 września 1936 r.

**W sprawie sprzedaży drewna z lasów państw. na budowę publ. szkół powsz.**

Powyższe okólniki podaje Urząd Wojewódzki Śląski do wiadomości jako uzupełnienie zarządzenia w tej samej sprawie z dnia 26 maja 1936 r. Nr. O. P. 1/28/2 (Gazeta Urzędowa Wojew. Śląskiego, Dział Administracji Szkolnej Nr. 6 z dnia 20 czerwca 1936 r., poz. 107).

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogóln.
Referendarz.

---

**173.**

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

**OKÓLNIK Nr. 77.**
z dnia 17 lipca 1936 r. (BP-14339/36)
**w sprawie zasad nowej pisowni.**

Komitet Ortograficzny Polskiej Akademii Umiejętności uchwalił zasady nowej pisowni, ustalone w wydawnictwie: Uchwały Komitetu Ortograficznego Polskiej Akademii Umiejętności, Kraków, 1936.

W celu ujednostajnienia pisowni w urzędach państwowych zarządzam, by w podległych mi władzach, urzędach i instytucjach były stosowane nowe zasady pisowni od dnia 1 września b. r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

---

**174.**

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
**Warszawa.**

**Okólnik Nr. 80**
z dnia 22 sierpnia 1936 r. (II P-5000/36)
**w sprawie składek w szkołach.**

Przypominając wydane w tej sprawie okólniki z 8 stycznia 1934 (I Pol-4235/33), z 11 września 1934 (II S-7418/34), z 19 marca 1935 (I Pol-663/35) i z 5 października 1935 (I Pol-3368/35), polecam ponownie ograniczyć jak najbardziej wszelkiego rodzaju składki i zbiórki w szkołach, przyczem należy bezwzględnie przestrzegać następujących zasad:

**A. W stosunku do składek:**

1) zwrócić specjalną uwagę na stronę wychowawczą, to jest na jak największą regularność wpłacania równomiernych przez każdego ucznia składek:
2) składki te nie mogą przekraczać miesięcznie na jeden cel od jednego ucznia:
   a) w szkołach powszechnych kwoty jednego grosza,
   b) w szkołach średnich ogólnokształcących i zawodowych kwoty 25 groszy.

**B. w stosunku do zbiórek i nadzwyczajnych datków:** mogą one być organizowane jedynie wśród rodziców (opiekunów) i przez nich składane na ręce upoważnionych do tego członków zarządów (opiek szkolnych) czy specjalnych Komitetów lub Kół rodzicielskich.

Żadne odchylenie od powyższych zasad nie jest dozwolone bez specajlnej zgody Ministerstwa.

Za ścisłe przestrzeganie niniejszego zarządzenia są osobiście odpowiedzialne wszystkie te osoby, do których należy zarządzenie składek i zbiórek, lub też udzielanie zezwolenia lub wyrażenie zgody na ich organizowanie.

Równocześnie tracą moc obowiązującą wszystkie poprzednie, niezgodne z niniejszem, zarządzenia.

Minister
w z. (—) Błeszyński.

---

**175.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

**OKÓLNIK Nr. 81.**

z dnia 26 sierpnia 1936 r. (II. S-5207/36)

**w sprawie zgłaszania wycieczek szkolnych udających się zagranicę.**

W porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych zarządzam zgłaszanie zamierzonych wycieczek młodzieży szkół powszechnych i średnich (ogólnokształcących i zawodowych), udających się zagranicę, w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (Wydział IV NS.), celem uzyskania na to zezwolenia.

Podsekretarz Stanu:
(—) **Jerzy Ferek- Błeszyński**

---

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I-50/161. Katowice, dnia 7. IX. 36 r.

Dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, seminariów nauczycielskich oraz Inspektoratom Szkolnym
w Województwie Śląskiem.

Do wiadomości z tem, że wycieczki winny być zgłaszane do Ministerstwa Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. przez Urząd Wojewódzki — Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach.

Za Wojewodę:
(—) Mgr. **Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

---

**176.**

WOJEWODA ŚLĄSKI.
Nr. OP. I-28/39. Katowice, dnia 16. IX. 1936 r.

**Okólnik nr. 2**
**w sprawie remontu i urządzenia wewnętrznego szkół powszechnych.**

Zdarzają się często wypadki, że zarządy gmin, zarządy związków szkolnych, a nawet kierownictwa szkół powszechnych zwracają się do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego w różnych okresach roku budżetowego z prośbami o przyznanie subwencyj na remont, drobne przeróbki, względnie urządzenie wewnętrzne szkół powszechnych z pominięciem drogi służbowej. Do podań nie dołącza się też często niezbędnych załączników.

Podania w ten sposób wnoszone nie mogą stanowić wystarczającej podstawy do rozpatrywania próśb, a na uzupełnienie ich traci się wiele czasu.

Aby ten stan rzeczy naprawić, zarządzam, co następuje:

Przeprowadzanie remontów, drobnych przeróbek oraz zaopatrywanie szkół powszechnych w urządzenia wewnętrzne należy zasadniczo do gmin i tylko do nich winny zwracać się w tych sprawach zarządy związków szkolnych względnie kierownictwa szkół. O ile zarządy gmin nie są w możności przeprowadzić wymienionych wyżej robót własnym kosztem, mogą zwracać się za pośrednictwem odnośnych Inspektoratów Szkolnych, a następnie Wydziałów Powiatowych w górnośląskiej części województwa, starostw zaś w powiecie bielskim i cieszyńskim do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego, z prośbą o przyznanie subwencyj, przy czym winny stosować się do niżej podanych wskazówek:

I. Podania o subwencje, redagowane treściwie i zwięźle, należy wnosić — oddzielnie dla remontu i przeróbek, a oddzielnie dla urządzenia wewnętrznego szkół — do właściwych Inspektoratów Szkolnych w nieprzekraczalnym terminie do dnia 31 grudnia każdego roku.

II. Podania te mogą dotyczyć tylko subwencyj na wykonanie najniezbędniejszych robót, przy czym, w odniesieniu do remontów za najniezbędniejsze uważać należy następujące: naprawę dachów, naprawę lub całkowitą wymianę stropów, naprawę okien, drzwi, podłóg, pieców, suszenie murów oraz naprawę studzien i ustępów; inne roboty, jak np. malowanie, naprawa tynków, dro-

bne naprawy instalacyjne i sanitarne, lub też ogrodzenia posesyj szkolnych, winny wykonywać gminy własnym kosztem.

Na powyższe postanowienia winny zwracać uwagę Wojewódzkie Urzędy Budownictwa i nie zatwierdzać w kosztorysach robót, nie należących do najniezbędniejszych.

III. Do podań należy dołączać:

1. opracowany, o ile możności przez siłę fachową, kosztorys w trzech egzemplarzach,
2. w odniesieniu do drobnych przeróbek również plan budynku z oznaczeniem projektowanych robót,
3. uwierzytelniony odpis uchwał korporacyj gminnych co do udziału gminy w kosztach i to zarówno w gotówce, jak w materiale i robociźnie, przy równoczesnym podaniu wartości materiału i robocizny w złotych. Udział ten winien być dotrzymany bez względu na wysokość przyznanej subwencji.

Zaznaczam zarazem, że nawet najuboższe gminy mogą przy dobrej woli zadeklarować pewien udział w kosztach, wobec czego gminy uchylające się całkowicie od ciążących na nich obowiązków nie będą mogły liczyć na uzyskanie subwencyj z funduszów Skarbu Śląskiego.

IV. Podania w ten sposób sporządzone i nadesłane w wymienionym wyżej terminie opiniują odnośne inspektoraty szkolne, po czym przesyłają je w ciągu 14 dni właściwym wydziałom powiatowym, wzgl. starostwom, które z kolei wydają opinie w kwestii stanu finansowego gmin z wyszczególnieniem wysokości budżetów gminnych oraz procentu kwot budżetowych, przeznaczonych na cele szkolne, wyników zamknięć rachunkowych za rok bezpośrednio poprzedzający, oraz ogólnego stanu majątkowego gmin z wyliczeniem aktywów i pasywów. Podania zaopiniowane pozytywnie przesyłają Wydziały Powiatowe wzgl. Starostwa w ciągu dalszych dni 14 właściwym Wojewódzkim Urzędom Budownictwa, które po zbadaniu konieczności robót i ustaleniu kosztorysów, przesyłają je w ciągu czterech tygodni Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu — Wydziałowi Komunikacyjno - Budowlanemu do ostatecznego sprawdzenia.

Jeżeli natomiast Wydziały Powiatowe względnie Starostwa stwierdzą, że ubiegające się o subwencje gminy są w możności wykonać projektowane prace własnym kosztem, względnie że opinia Inspektoratu Szkolnego jest negatywna, zwracają podania Urzędom Gmin z wezwaniem do wykonania robót we własnym zakresie.

V. Celem zbadania na miejscu konieczności robót i ustalenia kosztorysów, upoważniam kierowników Wojewódzkich Urzędów Budownictwa, względnie delegowanych przez nich urzędników, do odbycia potrzebnych podróży służbowych.

VI. Podania wnoszone bez zastosowania się do przytoczonych wyżej przepisów zwracane będą bez rozpatrzenia.

Przy tej sposobności zauważam, że budynki szkolne wraz z otoczeniem, które powinny być wzorem ładu i czystości, przedstawiają częstokroć obraz zupełnego zaniedbania, co jest następstwem braku należytej opieki ze strony Zarządów Gmin i opieszałości ze strony kierowników szkół. Niewątpliwie zaś stałe konserwowanie budynków szkolnych i otoczenia, może zapobiec wielu szkodom i uchronić gminy od większych wydatków.

Postanowienia niniejszego okólnika nie odnoszą się do budowy i rozbudowy szkół powszechnych.

Poprzednie okólniki z dnia 12 grudnia 1928 r. Nr. O. P. I-27378/28 i 27 września 1935 r. Nr. O. P. I-29/33 (Gazeta Urzędowa Województwa Śląskiego — Dział Administracji Szkolnej nr. 10 (37) z 17 października 1935 r.) tracą równocześnie moc obowiązującą.

**Wojewoda Śląski:**
w z.:
(—) **Dr. Saloni**
Wicewojewoda.

---

**177.**

WOJEWODA ŚLĄSKI
Nr. O. P. III-141/b/5.

Katowice, dnia 7 września 1936 r.

**w sprawie otwarcia szkół specjalnych w Tarnowskich Górach i w Radzionkowie.**

Realizując program sieci szkół specjalnych, zatwierdzony pismem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 30. VI. 1936 r. Nr. II-3524/36 tudzież za zgodą interesowanych Deputacyj Szkolnych zarządzam otwarcie z dniem 1 września r. b. publicznych szkół specjalnych dla dzieci umysłowo - upośledzonych w Tarn. Górach i w Radzionkowie. Nazwy tych szkół brzmieć będą:

1) „2-klasowa Publiczna Szkoła Powszechna Nr. VI (Specjalna) w Tarnowskich Górach" oraz
2) „2 - klasowa Publiczna Szkoła Powszechna Nr. VII (Specjalna) w Radzionkowie".

**Wojewoda Śląski:**
w z.:
(—) **Dr. Saloni.**
Wicewojewoda.

---

**178.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I. 1/3a/23. Katowice, dnia 10. IX. 36.

Do

Dyrekcji szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, seminariów nauczycielskich oraz Inspektoratów Szkolnych. w Województwie Śląskiem

**w sprawie przyjmowania interesantów.**

Na podstawie okólnika Pana Prezesa Rady Ministrów Nr. 45 z dnia 22 lipca 1936 r. (Nr. 55-50/1) i okólnika Pana Ministra Spraw Wewnę-

trznych Nr. 60 z dnia 30 lipca 1936 r. (Nr. G. L. 11-3/2) Urząd Wojewódzki zarządza przyjmowanie interesantów codziennie w godzinach od 10 do 12-tej.

Interesantów przyjmują Dyrektorzy (Inspektorzy) oraz upoważnieni przez nich urzędnicy.

Forma załatwiania interesantów powinna być konkretna i kompetentna.

Czasokres przyjmowania i załatwiania interesantów nie może być traktowany sztywno (np. w stosunku do nauczycieli lub t. p., którzy w tym terminie są zajęci w szkołach); przedłużenie poza godziny obowiązkowe zależy od ilości zgłaszających się, jak również i czasu koniecznego do ich załatwienia.

Poza normalnym czasokresem przyjęć należy zawsze załatwiać interesantów zamiejscowych.

Urzędnikom, obowiązanym do przyjmowania stron, nie wolno w godzinach na to przeznaczonych wyznaczać innych zajęć, pod pozorem których uchylaliby się od tych przyjęć.

W związku z powyższym należy wywiesić nowe tablice orientacyjne, dotyczące godzin przyjęć interesantów.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

**179.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. OP. I-1/3a/26. Katowice, dnia 14. IX. 36.

Do
Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, seminariów nauczycielskich, Kierownictw szkół dokształcających zawodowych oraz Inspektoratów Szkolnych
**w Województwie Śląskiem**

**w sprawie przywrócenia prawidłowej pisowni nazwisk na zasadzie Konwencji Genewskiej.**

Szereg organizacyj społecznych z Polskim Związkiem Zachodnim na czele podjęło akcję propagandową za przywróceniem prawidłowej pisowni zniekształconych nazwisk.

Akcja ta oparta jest na zarządzeniu Wojewody Śląskiego zawartym w okólniku nr. 11 z 10 kwietnia 1933 r. (Dz. Urz. Min. S. W. z 1933 r. str. 214).

W związku z powyższym winny Dyrekcje, Kierownictwa i Inspektoraty Szkolne dopilnować, aby z ułatwionego sposobu przywrócenia prawidłowej pisowni nazwisk skorzystały przede wszystkim osoby z podwładnego personelu nauczycielskiego i administracyjnego. Należy również odpowiednio pouczać wszędzie szeroki ogół ludności, przez zainteresowanie tą akcją sfer rodzicielskich.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

**180.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. I. 28/34. Katowice, dnia 18. IX. 1936 r.

Do
Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych
**w Województwie Śląskiem**

**W sprawie budowania scen teatralnych w aulach szkół średnich.**

Zaszło ostatnio parę wypadków, że w aulach niektórych szkół średnich zostały umieszczone sceny teatralne z funduszów komitetów rodzicielskich bez porozumienia z odnośnymi Wojewódzkimi Urzędami Budownictwa i bez uprzedniego zatwierdzenia projektów przez Urząd Wojewódzki Śląski.

W ten sposób budowane sceny nie odpowiadają zazwyczaj wymogom estetycznym i powodują niejednokrotnie niszczenie sal przez ich złe wbudowanie.

Aby tego uniknąć w przyszłości, Urząd Wojewódzki Śląski, Wydział Oświecenia Publicznego zarządza, by zainteresowane Dyrekcje, w miarę konieczności wbudowania scen, uzgadniały te sprawy z odnośnymi Wojewódzkimi Urzędami Budownictwa, a projekty przedkładały Urzędowi Wojewódzkiemu, Wydziałowi Komunikacyjno-Budowlanemu do zatwierdzenia.

Odpisy projektu należy przedkładać do wiadomości Wydziałowi Oświecenia Publicznego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

**181.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I-21/26. Katowice, d. 15. IX. 1936 r.

Do
Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, seminariów nauczycielskich, kierownictw szkół dokształcających zawodowych oraz Inspektoratów Szkolnych
w Województwie Śląskiem

**w sprawie obchodu ku czci ks. Piotra Skargi**

W związku z czterechsetną rocznicą urodzin ks. Piotra Skargi Urząd Wojewódzki poleca, aby we wrześniu b. r. wygłoszono w każdej z klas krótkie pogadanki o działalności i znaczeniu ks. Skargi.

Zgodnie z programem nauczania języka polskiego w odpowiedniej klasie szkół średnich należy poświęcić jedno wypracowanie szkolne w ciągu bieżącego roku, omówieniu działalności wielkiego kaznodziei.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

## 182.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I. 41/25.

Katowice, dnia 2 września 1936 r.

Do
Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, seminariów nauczycielskich oraz Inspektorów Szkolnych
**w Województwie Śląskiem**

**w sprawie zwalniania od cła preparatów i środków naukowych.**

Celem uniemożliwienia nadużyć przy zwalnianiu od cła środków i preparatów naukowych, sprowadzanych przez firmy handlowe dla szkół z zagranicy, Urząd Wojewódzki zarządza na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 20 stycznia 1936 r. Nr. D. IV.35076/1/35, aby faktury na zamówiony towar wpływały bezpośrednio pod adresem zamawiającego Zakładu.

Przy ubieganiu się o zwolnienie od cła sprowadzanych tą drogą środków i preparatów należy dokładnie oznaczyć ilość, rodzaj i wagę tych przedmiotów, jak również pozycję księgi inwentarzowej szkoły.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogóln.
Referendarz.

---

## 183.

MINISTERSTWO SKARBU
L. D. V. 26626/5/35. Warszawa, dnia 8. VIII. 36.

Do
Wszystkich Departamentów i Kancelarii Głównej Ministerstwa Skarbu

**w sprawie opłaty stemplowej od pisma, upoważniającego do odbioru decyzji urzędowej.**

Pismo, którem ktoś upoważnia drugą osobę do odbioru decyzji urzędowej, która ma być wydana w sprawie, określonej w owym upoważnieniu, lub do odbioru wszelkiego rodzaju decyzyj danego urzędu lub wreszcie do odbioru wszelkich decyzyj urzędów publicznych — pismo takie wolne jest od opłaty stemplowej na mocy punktu 10 art. 112 ustawy o opłatach stemplowych.

Pismo zaś, którym ktoś upoważnia drugą osobę „do działania“ w imieniu upoważniającego bądź wobec pewnego oznaczonego urzedu publicznego, bądź wobec wszystkich urzedów publicznych, podlega w myśl ustępu drugiego art. 111 u. o. s. opłacie stemplowej w wysokości 3 zł.

Zastępca Dyrektora Departamentu:
(—) Dr. **J. Lubowicki.**

---

## 184.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa
Nr. IV-Szt-7742/36. Dnia 31 sierpnia 1936 r.

**Kino objazdowe Legii Inwalidów Wojennych Wojsk Polskich.**

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zezwala Legii Inwalidów Wojsk Polskich im. Gen. J. Sowińskiego w myśl okólnika nr. 84 z dnia 30 września 1935 r. (I. Pol-2474/35) (Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 182) na wyświetlanie filmów „Zew Trembity“, „Na dalekiej północy“ i „Tajemnice Dziewiczej Puszczy“ we wszystkich szkołach Rzeczypospolitej na przeciąg roku szkolnego 1936/37 pod warunkiem ścisłego przestrzegania treści wspomnianego okólnika, a w szczególności pod warunkiem zapewnienia bezpieczeństwa podczas wyświetlania filmów, sprawności w organizowaniu pokazów oraz posługiwania się taśmami filmowymi w zupełnie dobrym stanie. Zarazem Ministerstwo zaznacza, że zezwolenie niniejsze zgodnie z punktem 7 wymienionego okólnika, nie może być uważane za polecenie i w niczem nie ogranicza swobody kierownictw i dyrekcyj szkół w dopuszczaniu powyższych filmów do wyświetlania w obrębie poszczególnych zakładów naukowych.

Naczelnik Wydziału
(—) Dr. Wł. Zawistowski.

---

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. I-40-21. Katowice, dnia 18. IX. 1936 r.

Dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, seminariów nauczycielskich, kierownictwom szkół dokształcajacych zawodowych oraz Inspektoratom Szkolnym
**w Województwie Śląskiem**

do wiadomości z tem, że okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. 84 z dnia 30 września 1935 r. ogłoszony został w Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego — Dział Administracji Szkolnej nr. 11(43) z dnia 29 listopada 1935 r., poz. 166.

Za Wojewodę:
(—) Mgr. M. Gajer,
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

**185.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.

Nr. OP. II-98. Katowice, dnia 11. IX. 1936 r.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach rozpisuje

**KONKURS**

na stanowiska

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej Nr. 31 **w Katowicach.** Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III. stopnia organizacyjnego.

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej Nr. 10 **w Siemianowicach,** w powiecie katowickim. Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III. stopnia organizacyjnego.

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej Nr. 1 **w Wełnowcu** w pow. katowickim (mieszkanie). Za kierownictwo to przysługuje dodatek jak za szkołę III. stopnia organizacyjnego.

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej Nr. 7 w **Janowie** w pow. katowickim. Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III. stopnia organizacyjnego.

Podania należycie poparte dokumentami należy wnosić drogą służbową do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydz. Oświecenia Publicznego w terminie 8-tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Wojew. Śląskiego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

**186.**

Urzad Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr. OP. I-36/17. Katowice, dnia 15. IX. 1936 r.

**KONKURS.**

**na stypendia im. Karola Miarki i Pawła Stalmacha**

Urząd Wojewódzki Śląski w Katowicach rozpisuje **konkurs na stypendia im. Karola Miarki i Pawła Stalmacha** dla młodzieży pochodzącej z byłego obszaru plebiscytowego, a kształcącej się w wyższych zakładach naukowych, w szkołach średnich ogólnokształcących i zawodowych, seminariach nauczycielskich i korpusach kadetów.

O stypendia powyższe ubiegać się mogą:

1) studenci(tki) szkół akademickich,
2) uczniowie (nice) szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, seminariów nauczycielskich oraz wychowankowie korpusów kadetów.

Podania o nadanie stypendiów należy wnosić do Wydziału Oświecenia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach, za pośrednictwem Dziekanatów wzgl. Dyrekcyj szkół (Komend Korpusów Kadetów), najpóźniej do dnia **20 listopada 1936 r.**

**Podania wniesione bezpośrednio do Wydziału Oświecenia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach lub nie zaopatrzone we wszystkie wymagane załączniki będą zwrócone bez rozpatrzenia.**

Do podania należy dołączyć:

1) dowód pochodzenia z byłego górnośląskiego obszaru plebiscytowego lub Śląska Cieszyńskiego (dokument urodzenia względnie metryka),
2) **świadectwo niezamożności rodziców,** poświadczone przez gminę,
3) poświadczenie władzy szkolnej i oświadczenie rodziców, że kandydat nie korzysta z żadnego innego stypendium,
4) a) studenci (tki) szkół akademickich — świadectwa kolokwialne, najmniej z 10 godzin, ewentualnie świadectwa z egzaminów odbytych w ostatnim roku szkolnym;
   b) studenci (tki) I. roku szkoły akademickiej — świadectwo dojrzałości;
   c) uczniowie (nice) szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych oraz seminariów nauczycielskich i korpusów kadetów dołączą do podań ostatnie roczne świadectwo szkolne.

Stypendia w kwocie po 600 zł dla studentów (tek) szkół akademickich, a po 300 zł dla wszystkich innych uczniów (enic), płatne są w drugim półroczu roku szkolnego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

**187.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Nr. BP-16231/36. Warszawa, dnia 22/VIII. 1936 r.

**Naprawa sprzętu p-gazowego.**

Kierownictwo Zaopatrzenia Uzbrojenia komunikuje, że wobec zastosowania do masek p-gazowych R. S. C., naprawianych w Warszt. Napr. Sprz. P-gazowego przy składnicach uzbrojenia, nagłowi sprężynkowych (zamiast z taśm gumowych) i szybek okularowych szklanych (zamiast celofanowych), koszt naprawy masek p-gaz. R. S. C. jest obecnie wyższy i wynosi:

1) dla maski nieużywanej (z zapasów) . 3,00 zł.
2) dla maski użytku bieżącego (dawna I grupa) . . . . . . . . . 3,50 zł.
3) regeneracja pochłaniacza węglowego 2.10 zł.
4) naprawa pochłaniacza „S“ . . . . 0,10 zł.

Maski p-gazowe, wymienione pod 1) i 2) rozumieją się jako maski właściwe, t. j. maski w puszkach, lecz bez pochłaniaczy.

Regenerację pochłaniaczy węglowych i naprawę ubrań ochronnych w dalszym ciągu uskuteczniać będzie tylko Filia Nr. 1 Głównej Składnicy Uzbrojenia Nr. 1 w Zegrzu.

Koszty naprawy ubrań ochronnych i innego sprzętu p-gazowego ustalane będą każdorazowo po dokonanej naprawie.

Koszty naprawy sprzętu p-gazowego są pokrywane przez instytucje (oddziały), nadsyłające sprzęt do naprawy, na podstawie rachunków składnic uzbrojenia, przy których sprzęt był naprawiony.

Koszty transportów sprzętu p-gaz. do naprawy i po naprawie pokrywają instytucje (oddziały), których własnością jest przesyłany sprzęt.

**Dyrektor Biura Personalnego:**

(—) W. Przybyłowicz.

---

### 188.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr. OP. I-60/b/4. Katowice, dnia 18. IX. 1936 r.

**KOMUNIKAT**
**o kursie dla opiekunów i instruktorów gromad zuchowych.**

Urząd Wojewódzki Śląski, Wydział Oświecenia Publicznego zawiadamia, że w dniach od 11 do 21 października 1936 r. odbędzie się w Szkole Instruktorów Zuchowych w Nierodzimiu (Śl. Cieszyński) 10-dniowy kurs dla opiekunów i instruktorów gromad zuchowych.

Opłata za kurs wynosi 20 zł plus koszta przejazdu za 82% zniżką kolejową, którą dostarczy kierownictwo kursu przy piśmie zawiadamiającym o przyjęciu na kurs.

Opłatę uiszczą uczestnicy kursu po przyjeździe na miejsce kursu. Kurs zorganizowany jest wyłącznie dla mężczyzn.

Ilość miejsc ograniczona jest do 20-tu.

Podania o urlop i o przyjęcie na kurs należy skierować drogą służbową do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydziału Oświecenia Publicznego. Ostateczny termin wniesienia podań **do dnia 3 października 1936 r.**

Za Wojewodę:

(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

### 189.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Nr. I. WF-2052/36. Warszawa, dnia 20/VII. 1936 r.

**Szkolne schronisko wycieczkowe w Ojcowie.**

Ministerstwo podaje do wiadomości, że szkolne schronisko wycieczkowe w Ojcowie mieści się w lokalu Schroniska Wycieczkowego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego (Oddziału Krakowskiego) w willi „Pod Kazimierzem“ w parku zakładowym (nie zaś w willi „Reduta“).

w z. Naczelnika Wydziału:
(—) A. Miłobędzki,
Ministerialny Wizytator Szkół.

---

### 190.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Nr. I. WF-2020/36. Warszawa, dnia 10/VII. 1936 r.

**Obniżenie cen noclegowych w schroniskach Beskidenverein.**

Na podstawie pisma Ministerstwa Komunikacji z dnia 6 lipca br. Nr. Tur. II. 20/81/36 Ministerstwo podaje do wiadomości, że Tow. Turystyczne Beskidenverein w Bielsku obniża z dniem 1 września br. ceny noclegów w swych schroniskach na zł 1,20 dla członków i zł 2,30 dla niečłonków, dla wycieczek szkolnych po 50 gr od osoby.

Tow. Beskidenverein w Bielsku posiada następujące schroniska w wojew. śląskiem: na Klimczoku i Magórce; w wojew. krakowskiem w Salmopolu obok Szczyrku, na Lipowskiej i na Babiej Górze; po stronie Czechosłowackiej na Czantorii.

Naczelnik Wydziału:
(—) J. Błoński.

---

### 191.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. I-40/24. Katowice, dnia 17. IX. 1936 r.

**KOMUNIKAT**
**o filmie „Pasteur“.**

Urząd Wojewódzki komunikuje, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca uwadze film p. t.: „Pasteur“, uznany przez Komisję Oceny Filmów za „dozwolony dla młodzieży od lat 10“, oraz za „kształcący“. Film ten nadaje się głównie dla młodzieży szkół średnich.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Miecz. Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

## 192.

**Odwołanie konkursu na stanowisko dyrektora państwowego gimnazjum w Bielsku.**

Ministerstwo W. R. i O. P. odwołuje konkurs na stanowisko dyrektora państwowego gimnazjum w Bielsku, Województwo Śląskie, ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 10 lipca 1936 r. Nr. 4, poz. 101, pkt. 1 (Nr. BP-8211/36), (Nr. BP-15220/36).

## KOMUNIKAT

**Macierz Szkolna w Gdańsku, a ograniczenia dewizowe przy przesyłaniu pieniędzy do Gdańska.**

W związku z ograniczeniami dewizowymi przy przesyłce pieniędzy do Gdańska, Pocztowa Kasa Oszczędności otwarła Macierzy Szkolnej w Gdańsku specjalne konto **Nr. 192 319,** na które można wpłacać każdą kwotę bez żadnych ograniczeń.

## 193.

## O WYDAWNICTWACH.

Członkowie Komitetu Ortograficznego P. A. U. Dr Stanisław Jodłowski i profesor U. J. K. Dr Witold Taszycki wydali nakładem Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie

**Zasady Pisowni Polskiej i Interpunkcji ze słownikiem ortograficznym.**

Niezbędny ten obecnie dla każdego podręcznik zawiera: 1) jasno i przystępnie przedstawione zasady nowej pisowni; 2) szczegółowo, a zarazem przejrzyście ujęte zasady interpunkcji, ilustrowane licznymi przykładami; 3) jak najbardziej kompletny i praktycznie ułożony słownik ortograficzny, podający pisownię nie tylko form podstawowych, ale też wszystkich trudniejszych form odmiany wyrazów.

Stron 208. Cena 80 groszy.

**T. J. Sychowska: Nadmorskie pędziwiatry w porcie gdyńskim.** (Lektura Geograficzna. Z. 2.) Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa. Str. 40, zł 0,70.

Na tle pełnych humoru, pomysłowości i pogody przeżyć dwu młodych przyjaciół - harcerzy, spędzających wakacje w Gdyni, kreśli autorka plastyczną budowę południowego mola gdyńskiego, wprowadzając w ten sposób czytelnika w świat pojęć, związanych z morzem i życiem portowem.

**Dr. B. Krygowski: Lwą na trzęsawiska poleskie.** (Lektura geograficzna. Z. 1.). Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 40. Zł 0,70.

Książeczka ta wprowadza czytelnika w mało nam znany świat bagien poleskich i składa się z trzech zasadniczych części, stanowiących każda odrębną całość. Pierwsza część — „W królestwie łosia" — jest opisem największej i najlepiej zachowanej puszczy olszowej w Polsce, druga — „Wbród przez Bagno Hałe" — i trzecia — „Wołami przez błoto" — zawierają opis przemarszu przez najgroźniejsze i największe bagno poleskie — Bagno Hałe. W opisie uwzględnione jest tło geograficzno-przyrodnicze, co pozostaje w związku z charakterem biblioteczki i jej przeznaczeniem. Książeczka ta, zawierająca pierwszy tego rodzaju opis z krainy poleskiej, może oddać cenną przysługę w szkole każdego typu i stopnia.

**Dr. M. Czekańska: Wykresy i diagramy w nauczaniu geografii.** Bibl. Geogr.-Dydakt. Zeszyt 12. Książnica Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 45. Zł. 1,—.

Autorka, nauczycielka geografii, podaje swe spostrzeżenia na temat znaczenia ilustracyj graficznych w nauczaniu geografii. Omówiwszy rozmaite typy wykresów i diagramów, przedstawia technikę ich wykonywania, uwzględniając zarówno rolę nauczyciela w pracy ćwiczeniowej, jak i młodzieży. Wszelkie typy ćwiczeń wykresowych ilustrowane są kilkunastu odnośnymi rysunkami. Dwa obszerne rozdziały poświęcone są kwestii stosowania wykresów w traktowaniu zagadnień z poszczególnych działów geografii, oraz konkretnym przykładom ćwiczeń wykresowych w klasach nowego gimnazjum. Książeczka przeznaczona jest dla nauczyciela - geografa, jak również dla seminarzystów i studentów, zajmujących się zagadnieniami dydaktycznymi.

**Stanisław Tync i Józef Gołąbek: Czytanki polskie dla** IV klasy szkół powszechnych I stopnia, kurs A. Nakład Książnicy Atlas. Lwów — Warszawa 1936 r. Cena 1.40 zł.

**Stanisław Tync, Józef Gołąbek i Julja Duszyńska: Czytanki polskie** — dla III klasy szkół powszechnych I stopnia. Kurs A. Nakład Książnicy Atlas. Lwów — Warszawa 1936. Cena 1.10 zł.

**Stanisław Jodłowski: Gramatyka polska** — dla klasy VI szkół powszechnych II stopnia. Kurs A. Nakład Książnicy Atlas. Lwów — Warszawa 1936. Cena 0.40 zł.

**Zenon Klemensiewicz: Język polski.** Ćwiczenia i pogadanki gramatyczne dla VI klasy szkoły powszechnej II stopnia. Kurs A. Nakład Książnicy Atlas. Lwów — Warszawa 1936. Cena 0.40 zł.

**Stanisław Szober: Nauka o języku** — dla klasy IV gimnazjalnej — Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa 1936. Cena 0.80 zł.

**A. Dmochowski — St. Ziemecki — J. Wernerową — M. Szczawińska:** Nauka o przyrodzie i o ziemi — dla klasy IV szkoły powszechnej I stopnia. Kurs A. Wydawnictwo M. Arcta, Warszawa 1936. Cena 1.10 zł.

Ukazał się już zeszyt wrześniowy (tomu IV) wydawnictwa encyklopedycznego **„Świat i Życie"** (Książnica-Atlas, red. prof. Dr. Z. Łempicki). Zeszyt ten za-

wiera szereg interesujących artykułów wprowadzających Czytelnika w rozmaite dziedziny nauki i życia.

Szczepienia i szczepionki Prof. Dr. L. Hirszfelda jest dokończeniem artykułu, który ukazał się w zeszycie czerwcowym (6) tegoż wydawnictwa.

W artykule Szekspir stara się Prof. dr. A. Tretiak rozwikłać dwie tajemnice, dotyczące Szekszpira: tak niedawno jeszcze szeroko komentowaną w pismach tajemnicę osoby wielkiego twórcy teatru angielskiego, a przedewszystkiem — tajemnicę jego geniuszu. Prof. Dr. Z. Łempicki w artykule Średniowiecze rzuca zupełnie nowe światło na tę epokę. W artykule Światło spolaryzowane Prof. Dr. St. Ziemecki zajmuje się wyłącznie światłem spolaryzowanym, światłem, którego oko nasze nie odróżnia od światła zwykłego, a które zaczyna grać coraz większą rolę w życiu praktycznym. Światłem spolaryzowanym bowiem posługuje się dziś kino dźwiękowe i radiotelegraf; nawet fotograf uliczny, gdy chce poprzez szybę dokonać zdjęcia wystawy sklepowej, używa filtru polaryzacyjnego. W artykóle Tatarzy rehabilituje Prof. Dr. T. Kowalski dawnych najeźdźców, postrach naszych przodków. Dr. L. Klemensiewicz daje w artykule Taternictwo szereg niezmiernie pożytecznych wskazówek i informacji niezbędnych dla tych Czytelników, którzy uprawiają wycieczki wysokogórskie. Temat tak interesujący każdego, jak Teatr, to „Zwierciadło życia", opracował Dr. Z. Nowakowski. Autor stara się, pomijając wszystkie czynniki drugorzędne które napozór tylko stanowią składniki istotne, rozpatrzeć istotę teatru. Interesujący jest artykuł Technika Dr. inż. B. Biegeleisena. W sposób przystępny pisze o Teorii poznania Prof. Dr. R. Ingarden. Dr. L. Infeld stara się, pomijając niezbędną do prawdziwego zrozumienia zagadnienia wyższą matematykę, dać możliwie jasny i zrozumiały wykład o Teorii względności.

Artykuł Szkolnictwo M. Dzierzbickiej daje przejrzysty obraz całego ustroju szkolnego od przedszkoli poprzez szkoły powszechne, średnie i zawodowe aż po szkoły akademickie.

Liczne i starannie dobrane ilustracje uzupełniają jak zwykle i ten zeszyt.

---

Nakładem Książnicy-Atlas ukazały się nowe zasady pisowni, uchwalone przez Komitet Ortograficzny Polskiej Akademii Umiejętności, w opracowaniu prof. dr. K. Nitscha p. t. **Pisownia Polska wraz ze słownikiem ortograficznym.** Str. 208. Cena zł 2,40.

Słownik ten zawiera, prócz krótkiego i przejrzystego zestawienia nowych zasad pisowni i interpunkcji, bardzo bogaty wykaz wyrazów w ilości około 35.000, z podaniem poprawnej pisowni i dzielenia, przyczem nie pomija żadnego działu języka polskiego. Każdy, kto posługuje się mową pisaną, znajdzie w nim rozstrzygnięcie wątpliwych kwestii, słownik uwzględnia bowiem nie tylko mowę codzienną, lecz także poezję, oraz wszystkie gałęzie wiedzy i nauki (filozofię, matematykę, fizykę i chemię, geografię, nauki przyrodnicze, techniczne, medycynę, pedagogię, teologię, prawo, ekonomię itp.) i to zakresie pojęć najprostszych, jak i wyrażeń specjalnych.

---

## Książki i czasopisma nadesłane do Redakcji.

**Zygmund Gryń — Jak przygotować się do egzaminu praktycznego na nauczyciela publicznych szkół powszechnych** — przewodnik metodyczno- bibliograficzny. Wydawnictwo miesięcznika „Nauczycielski Poradnik" Katowice 1936.

**Sprawozdanie z działalności Zarządu Macierzy Szkolnej w Gdańsku**, za rok 1935.

**Polonista** — dwumiesięcznik, poświęcony sprawom nauczania języka polskiego. Zeszyt IV. wrzesień — październik 1936 r. Red. i Admin. Warszawa, Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska", Nowy Świat 23—25. Prenumerata roczna 10 zł. półroczna 6 zł.

**Treść zeszytu IV:** Dr. Juljusz Saloni — O celach nauczania języka polskiego. Dr. Marian Des Loges: Przeżycie a przedmiot w dziele literackiem (dok.) Jan Szelejewski — Aktualizacja a nauczanie języka polskiego w szkole powszechnej. Stefan Balicki — O tak zwanych pomocach szkolnych do nauki języka polskiego. Dr. Juljusz Saloni — Nowa ortografia. Sprawozdania i oceny. Kronika.

**Przegląd Pedagogiczny** Organ T. N. S. W. Nr. 12 i 13 z września 1936 r. Red. i Adm. Warszawa, Bracka 18. Prenumerata roczna 6 zł. Nr. pojed. 50 groszy.

**Redakcja:** Katowice — Urząd Wojewódzki Ślaski ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
**Administracja:** II. p. pokój 538. — Tel. **178.** — Konto P. K .O. Nr. **304.121.**

Tłoczono w Drukarni Urzędu Wojew. Śląskiego w Katowicach.